

L I E T U V I U

DIENOS

PRANĖ LAPIENĖ

LITHUANIAN DAYS
JUNE, 1955

1955 M. BIRŽELIO MĖN.

TURINYS

CONTENTS

DR. J. Leimonas, TAUTOS TRAGEDIJA IR MES	3
TAUTOS KANČIOS ĮPAREIGOJA, pasikalbėjimas su VLIK'o VT pirm. K. Žalkausku	5
R. Skipitis, LIETUVIŲ ARISTOKRATIJA IR LIAUDIS	7
Stasys Tamulaitis, KIAULĖ RIMĖ GRAFO PALOCIUOSE	8
Leonardas Andriekus, ŽINIA; PALIKIMAS	9
RYŠKIOSIOS MINTYS: Juozas Gobis, KULTŪRA NĖRA NEUTRALI	11
Salomėja Narkėliūnaitė, ČIA LIEPSNOJA JONINIŲ LAUŽAI	12
LIETUVIŲ AKYS NUKREIPTOS Į JUOS, pasikalbėjimas su P. Viščinu, Pr. Zunde ir dr. V. Literškiu	14
ŽVILGSNIS Į NAUJAS KNYGAS: Xerxes, ATVIROS MARIOS	18
NAUJOS KNYGOS	18
KĄ VEIKIA SKAITytojai	18

ENGLISH ARTICLES

A SAD ANNIVERSARY by Dr. Albert N. Tarulis	19
SYMBOL OF FAITH	20
BOOKS, reviewed by Milton Stark	21
THE MEETING by V. Mykolaitis-Putinas	22
LITHUANIAN WRITERS' ASSOCIATION by B. Babrauskas	23
KING VYTENIS by V. Adomaitis	24
LITHUANIAN RECIPES by Mrs. B. Šimkevičius	24
LITHUANIANS MAKE NEWS	25
LITHUANIAN AFFAIRS IN THE AMERICAN PRESS	26

Juozas VITĖNAS	Vyr. Redaktorius / Editor-in-Chief
Paul PUZINAS	Meno Redaktorius / Art Editor
Juozas TININIS	Literatūros Redaktorius / Literature Editor
Juozas KOJELIS	Reportažo Redaktorius / Feature Editor
Milton STARK	Anglų klb. vyr. Redaktorius / Senior English Editor
Vytautas ADOMAITIS	Anglų klb. Redaktorius / English Editor

REDAKTORIAI ATSKIROSE VIETOSE / ASSISTANT EDITORS—VL. ADOMAVIČIUS, Boston, Mass.; A. BAJORINAS, Toronto, Ont., Canada; VL. BŪTĖNAS, Chicago, Ill.; AL. ASTAŠAITIS, Detroit, Mich.; J. IGNATONIS, Chicago, Ill.; PR. JOGA, Cleveland, Ohio; J. A. JURAGIS, Sydney, Australia; PR. MICKEVIČIUS, Milwaukee, Wisc.; S. NARKĖLIŪNAITĖ, New York, N. Y.; V. ROCEVIČIUS, Cleveland, Ohio; C. SURDOKAS, Baltimore, Md.; A. ŠALČIUS, Brooklyn, N. Y.; B. RAUGAS, Philadelphia, Pa.; P. W. URBAN, Cleveland, Ohio; A. VINGIS, Melbourne, Australia; V. VOLERTAS, Baltimore, Md.; V. ŽVIRZDYS, Madison, Wisc.; BR. DAUNORAS, London, Anglija.

NUOLATINIAI FOTO BENDRADARbiai / PHOTOGRAPHERS— BOSTON, MASS.: VL. Adomavičius, P. Bliumas, D. Čibas, K. Gruzdas, R. Lizdeika; BROCKTON, MASS.: L. Reivydas; BROOKLYN, N. Y.: G. Penikas; CHICAGO, ILL.: A. Gulbinskas, B. Lungys, V. Noreika, A. Stelmokas, Pr. Urbutis; CLEVELAND, OHIO: V. Bacevičius, V. Valaitis; ELIZABETH, N. J.: J. A. Ribinski; HARTFORD, CONN.: A. Jaras; LOS ANGELES, CALIF.: Pr. Gasparonis, L. Briedis; MANCHESTER, N. H.: K. Daugėia; NEW YORK, N. Y.: V. Augustinas, V. Maželis; OMAHA, NEBR.: Kun. L. Musteikis; PHILADELPHIA, PA.: K. Bastrukonis, F. Jakaitis, V. Gruzdis, H. Misiauskas; WASHINGTON, D. C.: P. Labanauskas; WATERBURY, CONN.: J. Gaidys, V. Vaitkus; WORCESTER, MASS.: J. Sutkaitis; HAMILTON, ONT., CANADA: E. Gumbelevičius, A. Juraitis; MONTREAL, P. Q., CANADA: V. Juknevičius, L. Stankevičius; TORONTO, ONT., CANADA: J. Dvilaitis, Luna Photo Studio, V. Macas; AUSTRALIA: N. Butkūnas, P. Sakalauskas; SOUTH AMERICA: L. Kančauskas; BROOKLYN, N. Y.: Don. Šulaitis;

ANTHONY F. SKIRIUS, Leidėjas / Publisher

Straipsniai, prie kurių yra pažymėtas autorius arba pridėti jo inicialai, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

The opinions expressed in signed or initialed articles are not necessarily those of the Editors.

Redakcijos ir Administracijos adresas / Address all Editorial and Subscription Mail to:

9204 SOUTH BROADWAY, LOS ANGELES 3, CALIFORNIA
PHONE: Plymouth 4-1377

"Lietuvių Dienos" yra sujungtos su "Kalifornijos Lietuviu".
"Lithuanian Days" is combined with "California Lithuanian".

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn. / Published monthly, except July and August
Atskiro numerio kaina 55 centai Single Copy 55 c.
PRENUMERATA metams — \$5.00 bet kuriame pasaulio krašte. GARBĖS PRENUMERATA \$10.00
SUBSCRIPTION \$5.00 per year in any country of the world. HONORARY SUBSCRIPTION \$10.00
Entered as Second Class Matter June 7, 1950 at Los Angeles, Calif., under the Act of March 3, 1879

This Month's Cover

Pranė Lapienė, Stony Brook, L. I., N.Y., prominent Lithuanian social and civic leader. For details see pp. 12-13.

Back Cover

The Cultural-Technical School at Kėdainiai in pre-war Lithuania.

V. Augustino foto

"LIETUVIŲ DIENŲ"

PLATINTOJAI

JUNGTINĖSE AMERIKOS VALSTYBĖSE:

Athol, Mass. — J. Benesiūnas
Baltimore, Md. — K. Bradūnas; A. Česonis
Bayonne, N. J. — A. Pocius.
Boston, Mass. — Rev. J. Klimas; S. Minkus;
A. J. Jokubaitis; Lith. Furniture Co.; V. Vakauza.
Brockton, Mass. — F. Mandeikis; C. P. Jurgelun; K. Keblinskiene
Brooklyn, N.Y. — "Laima"; S. Kontrimas.
Chicago, Ill. — A. Aušurienė; J. Karvelis;
A. Kartanas; S. Metricks; St. Penčyla;
Shimkus; B. Urbonas; A. Valavičius; K. Babickas; Vl. Būtėnas.
Cicero, Ill. — B. Stangenbergas
Cleveland, Ohio — "Dirva"; V. Rocevičius;
P. Joga.
Columbus, Ohio — S. Viscantas
Detroit, Mich. — P. Polteraitis; "Neringa"
Vl. Pauža; "Gaiva" Refreshments & Gifts;
M. Šimonis.
E. Chicago, Ind. — E. Vilutis
Elizabeth, N. J. — P. Kudulis; A. Rudzilas
E. St. Louis, Ill. — A. Vaitkus
Gardner, Mass. — A. Nakutis.
Grand Rapids, Mich. — J. Belinis
Greenfield, Mass. — A. W. Dėdinas
Hartford, Conn. — J. Sekys; V. Nenortas
Kearny, N. J. — J. Vaitkauskas
Kenosha, Wisc. — V. Gaidelis
Linden, N. J. — A. Liudvinaitienė.
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas
Miami, Fla. — Kun. A. Tamolunas;
Milwaukee, Wisc. — Pr. Mickevičius.
Newark, N. J. — K. Trečiokas
New Britain, Conn. — J. Liudžius.
Omaha, Nebr. — J. Cicėnas; kun. L. Mus
teikis; K. Palšiūnas; E. Ribokienė.
Pittsburgh, Pa. — Frank Žilionis
Philadelphia, Pa. — J. Karaška; H. Mišliauskas; L. Meyer; B. Raugas.
Providence, R. I. — K. Čiočys
Rochester, N. Y. — A. Sabaliauskas; V. Zmuidzinis; Tulip Variety Store - A. Beresnevičius
Shenandoah, Pa. — J. P. Mačiulis.
Stamford, Conn. — J. Siugzda
Waterbury, Conn. — V. Vaitkus, J. Gaidys
Wilkes-Barre, Pa. — V. Ramanauskas; J. V. Stanislovaitis.
Worcester, Mass. — P. Pauliukonis; "Amerikos Lietuvis".
KANADOJE:
Bedford, P. Q. — V. Brilvicas
Edmonton, Alberta — V. Taraškevičius.
Hamilton, Ont. — J. Pleinys; E. Gumbelevičius; Kl. Prielgauskas.
Montreal, Que. — P. Rudinskas; J. Parojus
London, Ont. — K. Kudukis.
St. Catherines, Ont. — A. Dauginaitė
Sault-Ste-Marie, Ont. — V. Mockus
Sudbury, Ont. — V. Montvilas
Ottawa, Ont. — A. Paškevičius.
Pembroke, Ont. — V. Balsys
Port Colborne, Ont. — J. Skaistys
Toronto, Ont. — V. Aušrotas; A. Kuolas; J. Smolskis; J. Mažeika; A. Bajorinas; "Tėviškės Žiburių" knygynas; Time Cigar Store; Tulip Lunch; P. Kairys Grocery; Atlantic Restaurant.
Windsor, Ont. — O. Ražauskienė.
Winnipeg, Man. — S. Bujokas, M. Januška
ANGLIJOJE:
Rev. J. Kuzmickis, 21 Ann Pl., Bradford 5, Yorks.
D. Daunoraitė, 49 Thornton Ave., London W. 4.

LIETUVIŲ
DIENOS

Salfo pirm. prof. dr. J. B. Končius (kairėje) Baltuosiuose Rūmuose JAV prezidentui D. D. Eisenhoweriui pristato Tautinės Katalikų įkurdinimo Tarybos vice-direktorius kan. A. Wycislo; is k.d.: kan. dr. J. B. Končius, George Warren—Valstybės dep. pareigūnas, kan. A. Wycislo, prez. Eisenhoweris.
ULRF President Prof. Dr. J. B. Končius (left) being presented to President Eisenhower by Msgr. A. Wycislo, vice-director of the National Catholic Resettlement Council.

Tautos tragedija ir mes

DR. JUOZAS LEIMONAS, Boston, Mass.

Kai mes žvelgiame į savo tautą, tai mūsų sąmonėje iškyla josios skaudus praeities kelias. Ir ištikrųjų, mūsų tautos istorija nuo šių baisių dienų iki gilios senovės mirgėte mirga kovomis ir kančiomis. Šie gi laikai, atrodo, viršija ir taip kas anksčiau yra buvę.

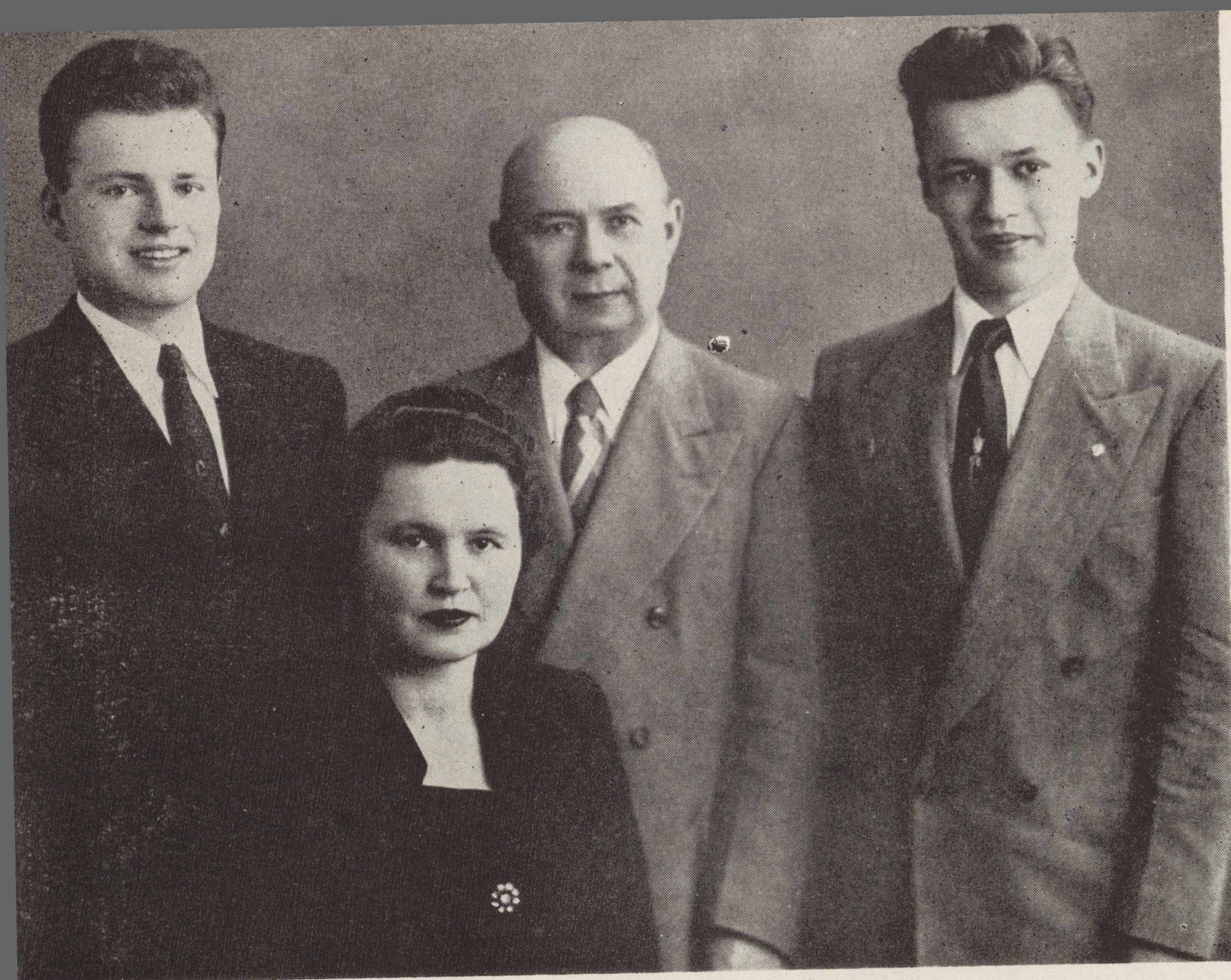
Taip, lietuvių tauta yra daug kentusi ir dabar daug kenčia. Bet kenčia ne vien tik lietuvių tauta. Panašiai kenčia ir daug kitų tautų. Yra tautų kurios dar daugiau kenčia nei lietuvių tauta. Yra tautų, kurių likimas ypač tragiškas—jų jau nėra gyvųjų tarpe. Ačiū Dievui, lietuvių tauta ir šiandieną yra gyva, kovojanti ir kurianti, o Lietuva, nors ir labai žiauraus okupanto slegiama ir naikinama, yra nepalūžusi, herojiška ir nedvejojanti savo artėjančia šviesesne ateitimi.

Žmonijos gyvenimas nėra panašus į gėles, auginamas šiltadaržy. Jis banguoja, į audras išsilieja, žaibais svaidosi. Gyvenimas yra neramus, putojančiais kriokliais besiveržias pirmyn, į užuolankas prasi-mušdamas bei kilniausius dalykus kartais trypdamas. Didžiadvasiai, atsparieji šioj stichijoj išlieka, šiaudadūšiai ir ištizėliai susmunka ir iš-nyksta. Tuo būdu tautoms, dėl joms įvykstančių nelaimių, gal geriau tinka ne sunaikinimo, bet susinaikinimo žodis.

Lietuvių tauta šiandieną stovi prieš didelę problemą, būtent, kaip ji turi gyventi, ką ji turi daryti, kad pasitaikančius sunkumus nu-galėti ir gyva bei laisva išlikti. Kad tą klausimą galėtume spręsti, pir-miausiai mums privalu geriau save pažinti ir susidaryti konkretesnį dabarties lietuvių gyvenimo vaizdą. Kitaip sakant, turėti lietuviš-kojo gyvenimo piūvį: pavienių asmenų, šeimų ir įvairių grupių,

mūsų idealų ir pasiryžimų, mūsų seklumų ir gilumu, mūsų menkys-tės ir stiprybės. Taigi, mūsų plusų ir minusų. Ir čia turim surasti tą mūsų tautos dvasios grūdėlį, kuris mus lig šiol gyvais išlaikė ir kuris mus galėtų ir ateity į laimėjimus išvesti. Ieškant atsakymo iš dabar-ties mūsų lietuviškojo gyvenimo reiškinių, gal tektų konstatuoti šiuos tris dalykus: 1) Lietuvoj pasilikusių kietas atsparumas ir herojiškos kovos už savo tautos gyvybę ir Lietuvos laisvę; 2) gana gausių būrių tremtin patekusių jaunuolių sėkmingas veržimasis į mokslą bei jų imponuojantis užsirekomendavimas savo išsiskiriančia, gražia elgsena ir 3) čionykštės lietuvių visuomenės pastangos, nors ir nepakanka-mai drąsios ir darnios, rūpintis Lietuvos išlaisvinimui ir lietuvių vi-suomenės platesniu bei planingesniu veikimu. Tai yra pradai, kuriuos tinkamai išvystant galima laukti geresnių rezultatų mūsų tautos atei-čiai. Toliau, ieškodami kelių Lietuvai laisvę atgauti bei tautai egzis-tenciją užtikrinti, tektų rimčiau susirūpinti ir mūsų tautos dvasinio reiškimosi raida.

Mes žinome, kad žmonijos gyvenime buvo ir yra asmenų, kurių dvasios turtais ir darbais mito ir mintą ne tik atskiros tautos bet ir visa žmonija. Galime įsivaizduoti, kas galėtų būti, ypač šiuo metu, jei panašiai ir tautos pasireikštų. Ir čia prieš mūsų akis atsiskleidžia išganingos ateities galimybės ir mažai, bet dvasia galingai, lietuvių tautai, kuri savo atitinkamu reiškmusi galėtų tapti gėrio širdimi žmo-nių gyvenime. Nešdami didžiąsias dvasines vertybes, jungdami krikš-čioniškus ir lietuviškus pradus bei pirmųjų krikščionių pasiaukojimo dvasią, geriau pasitarnautume savo tautos gyvybei išlaikyti, daugiau

Dr. Juozas Leimonas, Boston, Mass., su žmona Stase ir sūnumis: Romualdu ir Sigitu (dešinėje); žiūr jo straipsnį 3 psl.
Dr. Juozas Leimonas, Boston, Mass., with his wife and sons, Romualdas and Sigitis (right). See his article on Page 3.

padėtume nūdieninius vargus pakelti, stipriau išjudintume Lietuvos laisvinimo akciją ir sėkmingiau pasireikštume visuose kituose užsiimuose, Jei šios dvasios neturėsime, tai mūsų planai ir kombinacijos, neturėdami tvirtinio pagrindo gyvenime, paliks tik oro pilimis ir mums maža ką padės. O tauta laukia iš mūsų darbų. Ir delto mes vėl mintimis paskęstame savo tautos gyvenime.

Slenka amžiai, o lietuvių tauta, savo egzistencijai ir laisvei išlaikyti, dirba ir kovoja, purtos svetimųjų piktų užmačių, grumiasi su gyvenimo negerovėmis, niekad beviltiškai galvos ir rankų nenuleisdama, nors žiaurusis gyvenimas, kaip audringas vandenynas, daužo Lietuvos krantus, kartais visą kraštą savo bangomis užliedamas.

Bet lietuvis, kaip vandenyne kyšanti uola, vis stovi nepajudinamas, tai aukščiau ir plačiau iškildamas, tai, toks pat neįveikiamas, jose giliau pasinerdamas.

Kokia Tu didinga ir karžygiška esi, manoji tauta, kuri savo tylioje kančioje ir kantrybėje pareiški nuostabesnę narsos ir galybės, negu karžygiški pulkai kovų laukuose, kuriais Tu stebinai pasaulį!

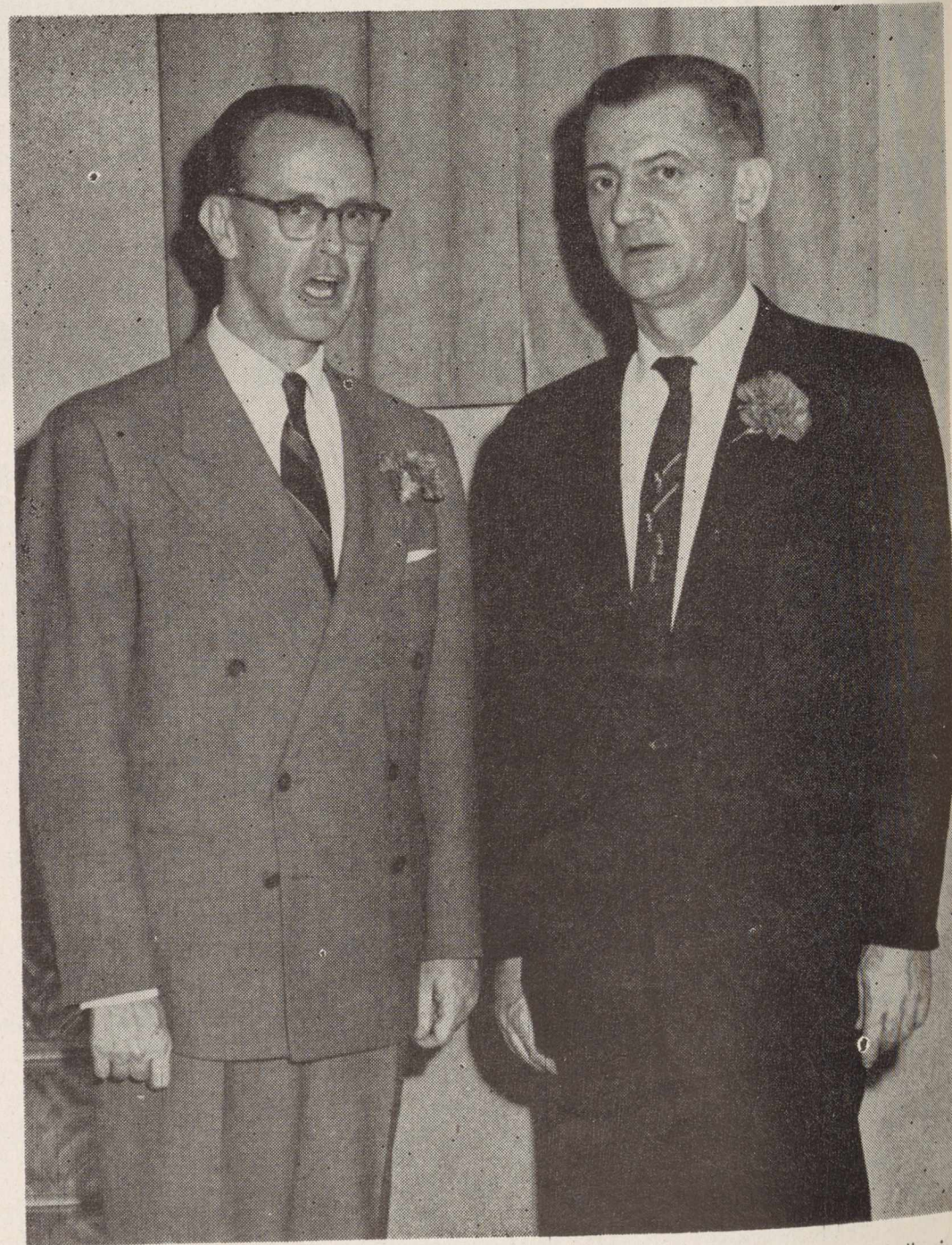
O kas Tave matė nepriklausomybės kovų metu, kai iš karo ugnies ir dar rūkstančių griuvėsių pakilai ir su Tavo laisvės priešais, rusų, bolševikų, lenkų ir vokiečių susigrūmėsi, per žūt-būtines kovas į laisvę, nepriklausomybę išsiveržei, tas sukiui ras kitą vertą Tau palyginti.

Mes tikime Tavo nepalaužiama gyvybe, Tavo giliaprasme misija žmonijos gyvenime ir Tavo gražiu rytojumi.

Mes jaučiame, kad Tau lemta nešti didžią žmonijos aukos dalį. Kaip šventojo gyvenimas, darbai ir kančios keičia ir skaidrina gyvenimą, taip lygiai yra didis ir vertingas ir Tavasis erškėčiuotas, karžygiškoji mūsų tauta, gyvenimo kelias.

Lietuvos nepaprastas pasiuntinys ir įgaliotas ministras Pietų Amerikai dr. K. Graužinis su Urugvajaus krašto apsaugos min. gen. Juan P. Ribas.
Dr. K. Graužinis, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary of Lithuania to South America, with Gen. Juan P. Ribas, Minister for Defense of Uruguay.

Adv. J. Kowalski (dešinėje), lietuvių kilmės Michigano steito senatorius, kalbasi su tos pat valstybės gubernatoriaus pavaduotoju Philip A. Harl.
Atty. J. Kowalski (right), Michigan senator of Lithuanian descent, talking with the Lieut. Governor of Michiga, Philip A. Harl.

Tautos kančios ipareigoja

Š.m. birželio mėn. 15 d., su-
kanka 15 m. nuo pirmosios bol-
ševikų okupacijos pradžios
Lietuvoje. Ta proga dedame
pasikalbėjimą su VILK-o
VYKDOMOSIOS TARYBOS
PIRMININKU PROF. KA-
ROLIUM ŽALKAUSKU.

—Red.

mai palietė kur kas didesnę lietuvių skaičių, ne-
gu 1941 metais.

Lietuvių trėmimai vykdomi daugiausia į pa-
čias šiaurčiausias Sovietų Sąjungos sritis. Gri-
žusių iš Sovietų nelaisvės vokiečių karių liu-
dijimais, 1949 m. Kremlius išleido instrukciją,
kad nerusų kilmės tremtiniai perkeldinti dar
toliau į šiaurę. Tų pačių belaisvių parodymais,
lietuvių esama Naujosios žemės, Ledinuo-
toje vandenyno pakraščiais (Dalstroj rajo-
ne) esančiose darbo stovyklose, prie Archan-
gelsko, Kamčatkoje, Norilsko, Vorkutos, Alta-
jaus srityse, Baikalo rajone ir Kazachstane.
Nemaža lietuvių dirba prie Volgos-Dono kanalo
darbų, prie Stalingrado atstatymo. Čia tēra
minimi darbo stovyklų rajoniniai centrai, kurių
aplinkumoje yra nuo keliolikos iki keliasde-
šimt priverčiamojo darbo stovyklų ir kurių žy-
mioje dalyje kitataučiai yra sutikę lietuvių.

Nepilnamečių lietuvių ir lietuvaikių, nuo 13
iki 14 metų, darbo komandos vokiečių belais-
vių buvo sutiktos Sverdlovsko ir Karagan'los
stovyklose. Tie lietuviukai buvo išstremti už įta-
rimą turėję ryšių su partizanais.

Ir dabar nuolat tremiami bolševikų nepagei-
dajami asmenys. Trėmimai vyksta nenutrūk-
stamai.

Pastaruoju metu Sovietai, atrodo, yra pa-
keitę trėmimų taktiką "savanorišku" vykimu

ties į plėšinių vykdomas akcijas Kazachstane,
tiek pigiems darbams Sibirui. Tasai "savano-
riškumas" vykdomas komunistų partijos spau-
dimo pasėkoje.

—Lietuvos okupacija netikėtai ilgai užsitęsė.
Intensyvus lietuvių tautos naikinimas vyksta
be perstojo. Ar dar ilgai lietuvių tauta
įstengs atlaikyti genocidinį rusiško bolševizmo
smurtą?

GENOCIDAS— fizinis atskirų tautos narių
naikinimas, kaip jis žiaurus bebūtų, neįsteigia
nutrinti tautos nuo žemės paviršiaus. Tai yra
tik pagalbinės priemonės. Tik tada, kada tau-
tai išplėšiama jos savita kultūra, kai netenka
tų savybių, kuriomis ji skiriasi nuo kitų tautų
ir kurios jungia atskirus žmones į vieną tautinę
bendruomenę, tik tada, kada savitos kultūros
vietą užima svetimi ir kitoms tautoms charak-
teringi bruožai, tik tada galim laikyti tautą
mirusia, nors ji dar kurį laiką ir vartotų savo
kalbą, bet jau svetimųjų primestai galvosėnai
išreikšti. Bolševikų skelbiama "socialistinio
turinio ir tautinės formos" koncepcija yra ne
kas kita, kaip noras Sovietų imperijoje gyven-
ančias tautas niveluoti į vieną "Sovietų tau-
tą," kuri savo esme priimtų didžiarusių kultū-
rą. Tai yra rusifikacija moderniais metodais.
(Perkelta į 6 psl.)

Keirėje: Lietuvos konsulas adv. A. O. Shalna
tariasi su Kalifornijos senatoriumi Knowlandu Lietuvos
ir kitų pavergtų kraštų reikalais Bostone, metiniame
Suffolk apskr., Respublikonų klubo bankete. Adv.
Shalna yra šio klubo direktorius.

Sen. Knowland of California and Consul of Lith-
uania atty. Shalna discuss affairs of Lithuania and other
enslaved countries during a banquet in Boston.

Apachioje: Prof. K. Žalkauskas, Reutlingen, Vokietija,
Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Vykdomosios
Tarybos pirmininkas; žiūr. su juo pasikalbėjimą šiame
puslapyje.

Prof. K. Žalkauskas, Reutlingen, Germany, Chairman
of the Executive Council of the Supreme Committee
for the Liberation of Lithuania; see interview on this
page.

—Kiek, jūsų turimais daviniais, per visą oku-
pacijos laiką rusai ištrėmė lietuvių iš Tėvynės?

—Pirmaisiais Sovietų okupacijos metais, per
įvykdytus pirmuosius trėmimus (1941 m. birže-
lio mėn.), vienos savaitės bėgyje buvo ištrėm-
ta 34,260 lietuvių. Šis trėmimas buvo vykdomas
pagal Serovo paruoštą planą. Prasidėjęs Vo-
kiečių-Sovietų karas šį plano vykdymą sutruk-
dė. Jei karas nebūtų sutrukdęs, Sovietai būtų
ištrėmę iki 700,000 lietuvių.

Antrosios Sovietų okupacijos metu patys di-
dieji lietuvių trėmimai buvo vykdomi 1948 ir
1949 metais. Tikslų ištrėmtųjų skaičių sunku
nustatyti, tačiau nebus suklysta, spėjant, kad
antrosios okupacijos metais įvykdyti trėmi-

Viršuje: Lietuvaitės su duona ir druska sutinka New Yorko burmistrą R. Wagner, atvykstantį į Vidurio Europos Krikščionių Demokratų S-gos kongresą, kuriame pasakė reikšmingą kalbą; iš k.d.: L. Grigaitė, R. Wagner, I. Banaitytė.
Lithuanian girls greet the Mayor of New York R. Wagner with the traditional bread and salt at his entrance during the Christian Democratic Union of Central Europe Congress where he delivered an important address.

Tautžudybė, gabiųjų bei vadovaujančiųjų deportacijos tėra savo esme pagalbinės priemonės šiai ni-
veliacijai vykdyti, atskirų tautų pa-

sipriešinimui palaužti.

Bolševikai siekia išrauti iš atskirų tautų jų tautines specifines savybes. Kiek laiko reikia tam tiks-

Pašnekesys Vid. Europos Krikščionių Demokratų S-gos kongreso metu; iš k. d.: senatorius J. O'Mahoney / Wyoming, prof. A. Prockaza-vykd. kom. pirm., kun. dr. V. Bagdonavičius ir prof. K. Pakštas.

Discussion group during the Christian Democratic Union of Central Europe Congress in New York. Left to right: Senator of Wyoming, J. O'Mahoney; Prof. A. Prockaza, Chairman of Executive Committee; Rev. Dr. V. Bagdonavičius and Prof. K. Pakštas.

Foto V. Maželio

lui pasiekti—sunku pasakyti. Caristinė Rusija neturėjo tų modernių priemonių kurias savo dispozicijoje turi jos paveldėtoja—Sovietų imperija. Juo labiau, kad rusiškosios pravoslavijos ir panslavizmo vietą užėmė kiekvienai tautai savo abstraktinėmis formomis prieinama kosmopolitinė komunizmo idėja.

Nereikia čia pamiršti naujų techninių propagandinių priemonių—radio, kinas, televizija ir pan.

—Ar į Sibirą ištremtieji lietuviai galutinai savajai tautai žuvę?

—Nemanau, kad deportuoti lietuviai į Rusijos gilumą ipso facto jau būtų savo tautai žuvę. Iš gaunamų (perkelta į 10 psl.)

Vid. Europos Krikščionių Demokratų S-gos kongreso atidarymas. Antroje eilėje iš k.d. sėdi: dr. K. Pakštas, St. Lušys, dr. A. Starkus, dr. A. Užupienė; kongresas įvyko š.m. balandžio mėn. 15-17 d.d. New Yorke, kurį sveikino valst. sekret. J. F. Dulles, kard. Spellman, viceprez. R. Nixon, darbo sekret. J. P. Mitchell, Adlai Stevenson

Opening sessions of the Christian Democratic Union of Central Europe Congress. The Congress convened this year April 15-17 in New York City. It was greeted by Secretary of State Dulles, Card. Spellman, Vice President Nixon, Secretary of Labor J. P. Mitchell, Adlai Stevenson and many others.

Lietuvių aristokratija ir liaudis

RAPOLAS SKIPITIS, Chicago, Ill.

Į Berlyną atvykau iš Gleisgarbeno pereinamosios stovyklos, buvusios Rytprūsioose, skirtos bėgantiems iš Lietuvos patikrinti. Tai buvo 1940 m. rugsėjo 10 d. Drauge su manim iš minėtos stovyklos atvyko visos būrys to paties likimo Lietuvos vyrų. Pirmąją prieglaudą gavome vokiečių katalikų organizacijos bendrabuty. Nors už kambarį ir maistą reikėjo mokėti, bet čia buvo pigiau negu viešbuty. Kiek apsižvalgę, susiradome sau kambarius ir išsiskirstėme kas sau.

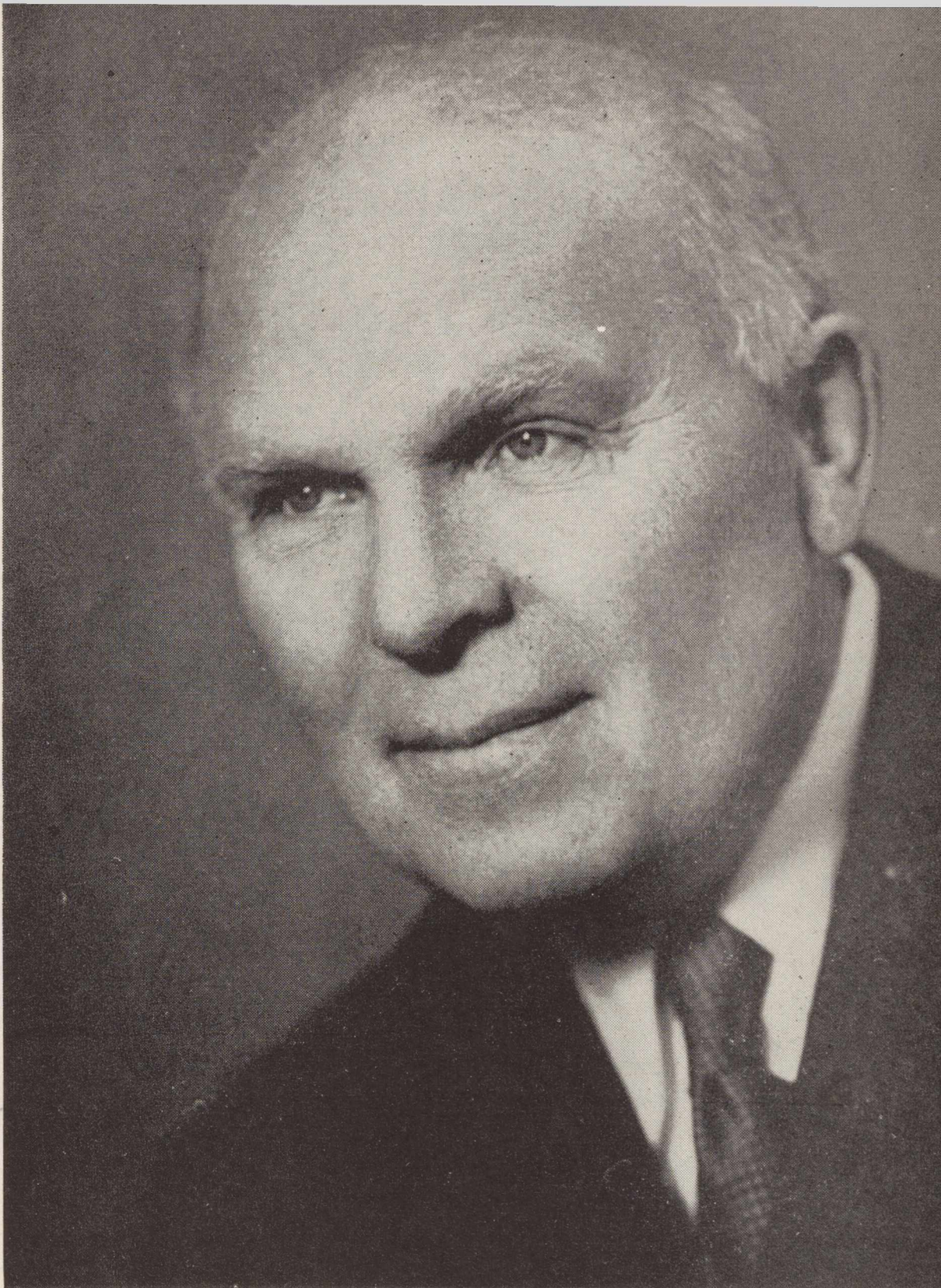
Lietuvių Draugija Berlyne

Berlyne jau raudau veikiančią Lietuvių Draugiją. Ši draugija buvo sukurta daug seniau ir vadinosi Lietuvos Piliečių Draugija. Draugijai priklausė daugumoje Lietuvos žydai; draugijos garbės pirmininkas buvo Lietuvos pasiuntinys.

Kai Hitleris paėmė valdžią, tokiai draugijai užsidarė bet kokia galimybė veikti. O lietuviams dabar ypač buvo reikalinga draugija. Lietuvos pasiuntinio škirpos rūpesčiu buvusi Lietuvos Piliečių Drau-

Lietuvių D-jos Berlyne valdyba 1941 m.; sėdi iš k.d. dr. P. Karvelis-vicepirm., Rapolas Skipitis-pirm., J. Našliūnas-sekret., stovi: dr. P. Ancevičius-ižd., V. Vaitiekūnas-reikalų ved., kun. St. Yla-valdybos narys.
Executive Council of Lithuanian Club in Berlin during 1941.

Adv. Rapolas Skipitis, buv. Draugijos Užsienio Lietuviams Remti pirm., Pasaulio lietuvių kongreso Kaune organizatorius ir vadovas 1935, visuomenininkas ir žurnalistas. Skaityk jo prisiminimus apie pirmuosius lietuvius tremtinius Berlyne 1940-41 m. Prisiminimai prasideda šiame puslapyje ir tęsis per kelis numerius.

Atty. Rapolas Skipitis, formerly chairman of Aid to Lithuanians in Foreign Lands and organizer of the World Congress of Lithuanians in Kaunas, journalist and participant in numerous cultural activities. See his memoirs about the first Lithuanian refugees in Berlin 1940-41 that are beginning on this page and will continue for several issues.

gija buvo pertvarkyta ir pakeistas pavadinimas. Dabar ji vadinosi Lietuvių Draugija. Iš jos narių buvo išbraukti visi žydai ir išrinkta valdyba iš Lietuvos pasiuntinybės tarnautojų. Pirmininku buvo prekybos patarėjas St. Kuzminskas, čepas ir Konče—sekretorium ir išdinininku. Draugijos reikalų vedėju buvo pakviestas Vaitiekūnas. Atsiradus tremtiniams, kai kurie jų buvo kooptuoti į valdybą. Tuo būdu ir man teko pasidaryti Valdybos nariu. Berlyną atvykęs, jau čia radau dr. (perkelta į 10 psl.)

Berlyno lietuvių tremtinių choras, 1941 m. vasario mėn. 16 d. koncertavęs Humbolto salėje. Viduryje sėdi choro organizatorius R. Skipitis ir dirigentas Nakas / su barzde'e / .

Choral group of Lithuanian refugees at the Humbolt Hall in Berlin. R. Skipitis, choir organizer, and Nakas, choir director, are in the center.

Rašytojas Stasys Tamulaitis, Chicago, Ill.; žiūr. jo novelę šiame puslapyje.
Writer Stasys Tamulaitis, Chicago, Ill.; See his short story on this page.

Kiaulė Rimė grafo palociuose

Pamokantis ir kiekvieną lengvatikį perspėjantis 17 amžiaus nusidavimas, tinkas skaityti prasčiokui ir bajorui, pavieto raštininkui ir valstybės diplomatui, nes suteikia eilę naudingų žinių apie žmonių bei gyvulių papročius, kurie, kaip visi žinome, daug kam yra panašūs.

Septyniolikto amžiaus pradžioje Raudondvario pilies grafas, jo šviesybė Felicijus Jodgaudas, sūnus Remigijaus ir žentas jo prakilnybės kunigaikščio Sapiegos, garsėjo visoje žemaičių žemėje kaip didelis ir kilnus humanistas. Jo rūmai teikė karališką užėigą kiekvienam keliaujančiam vakarų šviesuoliui, o pilies trobesiai globė rinktinius užsienių gyvulius, pradedant arabų žirgais ir baigiant pieningomis ispanų ožkomis.

Pats grafas be vargo eiliavo lotyniškai, rinko senus pergamentus, supirkinėjo antikines statulas, niekino viduramžius, dievino žmogaus protą bei kūną, pranašingai skelbdamas būsimų kartų pažangą, kada

žmonės užims senovės dievų vietas, o naminiai gyvuliai, tie mažieji mūsų broliai, per stropų auklėjimą įgaus visas žmogiškąsias ypatybes.

Be visų šitų naujovių, apie kurias senieji pilies valdytojai niekad nė nesvajėjo, jo šviesybė grafas Jodgaudas buvo parsigabenęs sau iš Nederlandų trejetą aukštakraujų baltų kiaulyčių, kurios, jo supratimu, ilgainiui turėjo pagerinti visą lietuviškąją deglį ir nekultūringų kiaulių rūšį.

Pačio grafo pavedimu, kiaulytes šėrė vyriausias kiaulininkas Rudys, didžiai rūpestingas ir visad švariai apsitašęs pilies bernas. Tačiau ne retai į keturkojų būstus užsukdavo ir patsai grafas, lydimas dviejų savo bičiulių: rūmų gamtininko ir lotynisto Lourin'o ir žilo alchemiko Benedikto Matiekos, dideliai mokyto žemaičio. Visi trys bičiuliai, sutūpę ant šiaudų, kasydavo riebius kilnių gyvulėlių pilvukus, kalbėdami jiems malonius pancūziškus žodžius.

— Iš jų išaugs nuostabi kiaulių rūšis, — sakydavo jo šviesybė grafas Jodgaudas. — Ko gero, jos išmoks valgyti iš lėkščių ir gerti iš taurių.

— Sapristi! — atsiliepdavo žilabarzdīs alchemikas Matieka, pačio alchemikų karaliaus Bambasto Paracelsaus mokinys. — Mano jaunystės eleksyras, kuris žmogui dar nepadeda, šioms kiaulytėms tikrai gelbės. Jos gyvens dvigubai. O veizdėk, per-per dvigubą amžių jos stipriai suhumanės, atprasdamos nuo daugelio nereikalingų kiauliškų įpročių.

— Pro Hercule, įdomūs tai bandymai! — niurnėdavo liesasis prancūzas, pakildamas nuo šiaudų ir vėl įsidėdamas monoklį akin. — Nederlandų kiaulytės yra gabios, visi tai žino. Regėsit, jos tuoj pramoks lotyniškai, ba prancūzišką šneką jau dabar perima. Reik tik kantrybės, sakau aš, reik tik kantrybės, nesgi mokslo pažangai, mano senjorai, niekad nėra galo. — Ir nuo čia prasidėdavo ilgos mokslinės gamtininko Lourin'o kalbos, kurioms paprastai nebūdavo galo.

Kiaulių šėrikai ir dvaro bernai su pravertomis lūpomis ir nukarusiomis iš nuostabos rankomis, žiopsodavo į kilmingus bajorus, nieko patys nesuprasdami. Bet už tai romūs gyvuliai viską aiškiai suprasdavo.

Kiaulytėms buvo duoti atskiri vardai. Riebiausioji ir protingiausioji gavo Rimės vardą, nes iš tiesų buvo rami, rimta, romi.

Taip praėjo dveji metai. Gyvulėliai išaugo. Iš kiaulyčių virto gražios baltos kiaulės. Nors jos senų papratimu vis tebekriuksėjo, tačiau kaikurie blogi kiauliški jų įpročiai dingo.

Bičiulių nutarimu, dvi pirmosios kiaulės buvo nuskirtos ūkio reikams pagerinti visą krašto kiaulių rūšį, protingoji gi Rimė, kuri pamažu jau ėmė suprasti lotyniškai, palikta ypatingoje humanistų globoje, veizdint, kas iš jos išeis.

Jai pagerino maistą. Jos kaklą perjuosė šilko kaspinu. Gimtadienio proga ji gavo poliruotą lovį su šilto vandens kranu, kurį ji pati mokėjo atsisukti.

Nežinia, kuo ši meili globa būtų pasibaigusi, jei ne vienas mažutis įvykis, kuris visą šį nusidavimą pakreipė gana dramatiškon pusėn. Paklauskite, gerbiemieji mokslinčiai ir kilniosios damos, jei turite mažumą kantrybės.

Aure, atsitiko tuo čėsu taip, kad visai nelauktai atvyko iš Prancūzijos į žemaičių žemę lygiai toks pat garbingas humanistas ir kilnus anglų džentelmenas, kuris susijau-dinęs apsakė Raudondvario pilionims šitokią naujieną:

Paryžiuje dviem garsiems pedagogams, duodantiems lekcijas garsioje Sorbonos mokslinyčioje, neseniai pavyko su didelėmis pastangomis išmokinti gabų asilą giedoti. Jis pažįstas jau net gaidas. Paskutinėmis savaitėmis šis kilnus sutvėrimas padaręs tokią pažangą, jog be didesnio vargo buvo priimtas į jo didenybės karaliaus chorą antruoju tenoru. To maža. Nenusileisdama aniems pedagogams, viena sena Paryžiaus madmuazelė, kurios vardas, pavadė ir adresas yra čia pat džentelmeno kišenėje, per kruopštų auklėjimą išmokė du savo šuneliu, grynakraujus ispanų barsus, eiti lekajų pareigas. Ilgesniu ar trumpesniu suurzgimu jie atsakinėja į svečių klausimus, mandagiai nu-

velką damoms apsiaustus ir paduodą į stalą vyną.

Nestebėtina, kad visus tris mūsų humanistus šie nauji ir nepaprasti mokslo laimėjimai smarkiai sukrėtė. Susirinkę pilies bibliotekoje šalia senų pergamentų ir mokslo knygų, jie ilgai sėdėjo nusimine, nemirk-sėdami, be žodžio lūpose. Hm, taigi, aure, štai, va, kas darosi svetur, kas vyksta plačiame pažangiam pasaulyje! . . . O pas juos, senus mokytus kelmus, tik bevaisės studijos, šnekos, disputai, niekam nereikalingi alchemiški bandymai, nuo kurių mėlynuoja nosys ir plinka galvos! . . . Pro Hercule! Pro dis immortalibus! Taip ilgiau palikti negali, ne, ne!

Nuspręsta daugiau nebegaisti. Protingoji kiaulė Rimė, kaip daugiausia duodąs vičių pilies gyvulys, tuoj buvo nuskirta ypatingam auklėjimui.

Senjorų patogumui sekančią dieną ji perkelta į grafo rūmus, mažan kambarėlin, šalia turtingos ir ramios bibliotekos.

Pagal sudarytą planą pirmiausia mielas gyvulys turėjo būti atpratintas nuo visų joje užsilikusių kiauliškų palinkimų. Vėliau mokomas septynių laisvųjų menų: gramatikos, retorikos, muzikos, astronomijos ir t.t., po kurių seks filosofinės ir literatūrinės studijos. Pasiekus pirmuosius tikresnius rezultatus, suhumanistinta kiaulė Rimė turės būti nuvežta Vakarų Europon ir pagarsinta, kaip naujas mokslinis laimėjimas, o visi trys Raudondvario mokslinčiai įrašyti į didingų Renesanso vyrų eiles.

Guolis kiaulytei parengtas ant minkšto divono, su šilko duknomis. Maistas teikiamas ne lovyje, o ant žemo stalelio. Gerti turėjo iš senų nedūžtančių taurių, į kurias pradžioje pylė tik silpną vyną. Tarnu pristatytas senas kantrusis lekajus Kasset-Rodė, kilme totorius, mylis gyvulius.

Laimingieji humanistai šnabždėjosi bibliotekoje, aptardami pamokų tvarką. Retuomiais jie pažvelgdavo į savo mokinę, kuri tūnojo ant divono rami ir nekriuksėdama.

Pirmąją dieną garbingoji auklėtinė itin daug valgė, dar daugiau miegojo ir atsakinėjo į klausimus tik prancūziškai, vartodama vienskiemenius žodžius. Antrąją dieną ji vis dėlto panūdo knisti, kriuksėti, nerimauti, vartyti indus ir kažin ko jieškoti. Bet auklėtojai dėl to nenusiminė. Lekcija sekė lekciją, pašnekesiai ėjo po pašnekesių ir vis apie tą patį: tvarka, nekriuksėjimas, dėvėjimas apsiausto, atsisakymas nuo kiauliško papročio kništį, valgymas iš indų . . .

Radęs progą, grafas kartą atsargiai paklausė savo mokinės, ar ji bent šį tą iš dėstomųjų dalykų suprantanti. Rimė vienskiemeniais žodžiais piktokai atrėžė, kad šiuo metu ji galvojanti tik apie ryžių košę, virtą piene ir patiektą su aviečių sunka.

Tačiau žemaitis Matieka košės jai liepė neduoti. Pirmąją būtinai turėjo ištarti sakinį: „Alchemija yra mokslas“ ir atsakyti į klausimą: „Kas yra astronomija?“ Rimė neatsakė, netarė, neklausė. Tada užsispyrusiai rūmų viešniai buvo patiekta rupi miežinė tyrė, be spir-

Leonardas Andriekus

Ž I N I A

Turiu tau pasakyt nelauktą žinią—
Visvien, jei ir seniai kape guli—
Vėl Dievo pirštai palietė beržynus,
Vėl girtą smilgą ima svaigulys.

Ši metą gal išbudo ji per staigiai
Nuo to skardaus čiurlenimo sulos—
Ant mano delno tirpsta paskutinė snaigė
Ir jos, lyg mirštančio žmogaus, gailiuos.

Vieni prisikelia, kiti numiršta—
Tokia jau žemės padarų dalia.
Palies, palies ir tavo kapą Dievo pirštai,
Kaip to svyruoklio beržo šakeles.

P A L I K I M A S

Jau dabar nereikės rankas išmaldai tiesti
Ir su širdgėla eit paduriais elgetauti.
Tau palieka visi mano pasakų miestai—
Visos pasakų šalys ir tautos . . .

Iš pavydo gal mirs, gal nualps karalaitės—
Karaliūnai atjos iš garsių žemių pirštis.
Tu viena teturi tokį nuostabų kraitį,
Tokius deimanto žiedus ant pirštų.

Tu viena teturi tokią magišką jėgą—
Sau palenkti gali žmones, žvėris ir daiktus,
Kai gilioj užmaršty, kai silpnybėje miega
Karalaitės ir pilys užkeiktos.

Tau palieka visi mano pasakų lobiai,
Ir iš elgetos jau būsi amžiais turtuolė—
Laumės-seserys aus paupiūs ploną drobę,
Aukso kalnus aptiks paukščiai-broliai.

Kun. dr. Leonardas Andriekus, OFM, Brooklyn, N. Y., neseniai išleidęs eilėraščių rinkinį **Atviros marios**.

Rev. Dr. Leonard Andriekus, OFM, Brooklyn, N. Y., recently had his poetry collection "The Open Sea" published.

Foto V. Maželio

gų ir pieno, mažame lovelyje, draug su Kaset-Rodės šunimi. Išsėdusi Rimė košės nelytėjo.

Padėtis darėsi neaiški. Grafas suko savo ilgus ūsus.

—Tik nevertokit, jūsų šviesybe, viduramžių prievartos! — kuždėjo gamtininkas prancūzas, pasipešęs valandėlei grafą į šoną. — Tas žemaitis per daug atkarus ir, pasakyčiau, be kultūros. Mokslas mokiui turi eiti sielon savaime, iš lėto, be ano žemaitiško grubumo, nesgi veizdėkite, meldžiu tamstą, kiekviena gyva esybė ima skleistis tik tada, kai ji jaučia laisvę, pagarbą ir savęs pripažinimą, ar ne, sakykite?

—Hm, gal ir tavo tiesa, mokslinčiau Lourin'e. Gerojūsių Rimė yra ne koks bosas, į kurį pilte pilamos visokios gerybės. Turime jai leisti apžiūrėti saloną ir biblioteką. Ji per ilgai uždaryta.

—Bus įvykdyta, jūsų šviesybe! — pakarniai atsiliopė čia pat stovįs lekajus Kaset-Rodė. — Klausiu tik čionais aš, ar išleisti promenadui madmuazelę Rimę tuoj.

—Nihil obstat. Leisk ją tuoj!

Akylai sekama visų trijų mokytojų, naujoji rūmų viešnia mažais žingsniais apėjo saloną, apuostė ginklų sandėlį, rūsčiai pažvelgė į šunį ir draugiškai kriuktelėjo virėjui, dėl ko jis labai pradžiugo. Ilgiausiai betgi Rimė užtruks bibliotekoje, šnipu vartydama pergamentus ir tyrinėdama mokslo knygas.

—Veizdėkite, aure! Ji Supranta! . . . Ji žino, kas čia! . . . Jinai regi, kur mokslo brangenybės! . . . — šnabzdėjo nušvitęs prancūzas grafui į ausį. —He-e, monšer, reikalai krypsta geron pūsen!

Tiktai vienas žemaitis Matieka, kuriam niežėjo pirštai pirma auklėtinę žemaitiškai išperti, veizdėjo į šį prajovą kiek abejingai.

Pakeliui, atsidėkodamas už mielą žodį, virėjas pavaišino Rimę ryžių koše. Iš prancūzo ji gavo taurę vyno. Ji pasijuto daug drąsesnė; jos akys sublizgėjo. Laukiniškai riktelėjus ū-hū-hū, ji perskrido saloną ir, užgaišusi minutėlę tarpduryje, dinga savo kambaryje.

Sekantį rytą, humanistam tebe-miegant, Rimė pasijuto tokia pažangi, jog pati viena ėmė vartyti knygas, knisti pergamentus, be atodairios kriuksėti, pasirodydama visoje savo kiauliškoje prigimtyje. Lekajus Kaset-Rodė bandė ją mandagiai perspėti. Ji neklausė. Tada išmoningasis totorius savo atsakomybe pasikvietė talkon anglų dogą, tylų, bet piktą šunį. Rimė išsišiepė ir baisiomis iltimis smogė kultūringam ir išsukuotam dogui į pilvą.

Kilo triukšmas. Atbėgo grafas. Duryse pasirodė prancūzas Lourin'as, vienmarškinis ir išsigandęs, nervingai kasydamas savo įtrauktą pilvą. Rimė, jausdamasi tikra rūmų ponija, išdidžiai kriuksėjo viduryje salono, pasiruošusi atremti kiekvieną naują prievartą.

Apie pietus ji trypė divonus, plėšė pergamentus, įsikandusi valkiojo knygas. Nei perspėjimai nei grasinimai jos neveikė, o šunys nuo jos traukėsi.

Bičiuliai pabugo. Vienas kitam priekaištaudami ir vienas kitą bardami, pagaliau jie rado išeitį: reik tuoj perkelti Rimę atgal į tvartą. Žemaičio Matiekos aiškinimu, ji vis dėlto kiek per anksti čia buvo atkviesta; gero elgesio bei mandagumo pirmiausia ji turėjo pramokti iš pirmojo pilies berno, vyriausio gyvulių šėriko Rudžio. Bet Rimė jau nieko artyn neprisileido.

Sumišęs grafas žadėjo dovanų tam, kas prikalbins negeistiną viešnią apleisti palocių. Pirmasis ryžosi gamtininkas Lourin'as.

—Išeik, Rimute, išeik, — vapėjo jis, glostydamas jos kaklą ir pats drebėdamas. —Kieme yra puikių valgių. Eik drauge su manim, na, aiva!

Rimė tysojo ant minkšto kilimo ir dėjos nieko negirdinti.

Tada prikiūtino su savo lazdele senukas Matieka. Rimė neprisileido nei jo, parodydama jam iltis. Negaišdamas ilgiau, grafas pasišaukė

vyriausią kiaulininką Rudį, ilgų kojų ir dar ilgesnės, viską užuodžiančios nosies vyrą. Šis gudragalvis patarė rūmų taką nubarstyti pyrago trupiniais, kuriuos rinkdama kiaulė pati nusileis į kiemą. Patarimas negelbėjo, nes Rimė pyraganė neveizdėjo.

Dabar grafas kreipėsi į kitus dvaro bernus, be jie negalėtų kaip nors išvadinti Rimės iš palocių. Bernai kratė galvas, sakėsi biją. Tikrumoje jie bijojo ne Rimės, o keistų rūmų burtų.

Kaip ir visa plati apylinkė, jie gerai žinojo, kad grafas iš seno turįs ryšių su velniu. Aure, kas gi, ar ne jis slapta uosto dvokiančius peklos miltelius, vadinamus taboke, karaliaus drauste uždraustus? Ar ne jis augina pilies parke keistą augalą, roputes, kažin kieno pramintas bulvėmis? Ar ne jis nakties metu tyrinėja per ilgą vamzdį velnio žirgus kometas, nešančius žmonėms nelaimės? Ar ne jis, brūkstelėjęs pagaliuku į čebato aulą, įžiebia ugnį? Ar ne jis? . . . Ką, gal jis dar gintusi?

Pagalčiau, seno kerdžiaus patartas, jo šviesybė grafas Jodgaudas

pasikvietė į pilį vieną kaimietį, var-
du Tamą, pasižymėjusį didele savo
jėga ir grubumu. Žinodamas, koks
reikalas, kaimietis atėjo į rumus
kažin ką slėpdamas po ilga sėmė-
ga.

Pirmiausia jisai liepė lekamajam
plačiai atidaryti duris į kiemo pusę,
paremiant jas šluotomis. Paskui
patarė visiems bailesniems rūmų
įnamiams sulipti ant stalų ir krės-
lų. Taip sutvarkęs aplinkumą, pri-
ėjo vaipdamasis prie kiaulės Ri-
mės ir klumpe spyrė jai į šlaunį.

—Uzgyt, ponia degle! Į tvartą!
Na!

Kiaulė sukriokė ir pašokusi at-
kišo kaimiečiui iltis. Bet storulis
Tamas atrodė to tik ir laukė. Vienu
mostu jis išsitraukė iš po skverno
didžiulį vandenį mirkytą botagą,
su įrišta gale viela. Sekančią aki-
mirką, šis įrankis jau švilpė ore,
atkirsdamas nuo riebios kiaulytės
mėsos šmočiukus, taip kad kraujas
tiško ant sienų ir bibliotekoje pasi-
girdo humanistų vaitojimai.

Kiaulė žviegdama dusyk perskri-
do saloną ir, radusi duris, movė į
laiptus. Kaimietis tekinas paskui.

Kieme botagas vėl švilpė ore,
kol Rimė, virpėdama iš skausmo ir
baimės, šaute įšovė į mėšliną tvar-
tą. Senis skerdžius, kuris, kaimie-
čio įmokytas ten lūkuriavo, prišo-
kęs užtrenkė duris.

Visi trys garbingieji auklėtojai,
iškišę pro langą kilnias savo nosis
ir pudra nubarstytus perukus, su
siaubu akyse sekė baisųjį įvykį. Nė
vienas žodelis daugiau neišsprūdo
iš jų burnų.

Matydamas, kad kiaulė neištruks,
kaimietis susivyniojo savo botagą
ir žengė keletą žingsnių arčiau pa-
locių.

—Su kiaule reik tik kiauiliškai ir
elgtis, jūsų šviesybe, — pasakė jis,
lyg truputį ir teisindamasis, visai
nežinodamas, kad šiais savo žo-
džiais užbaigia keistąjį Raudondva-
rio pilies nusidavimą, ilgai dar po to
žmonių minėtą plačioje žemaičių žė-
mėje.

[Iš seno Belvederio (prie Sere-
džiaus) pergamento nurašė ir kalbą
priveizdėjo STANISLOVAS TAMU-
LAITIS]

PASIKALBĖJIMAS SU VLIK'O V.T. PIRM. K. ŽALKAUSKU

(atkelta iš 6 psl.)

žinių sprendžiant, lietuviai dažnai
net sunkiausiose priverčiamųjų dar-
bų stovyklų sąlygose išlaiko sova or-
ganizuotumą, solidarumą. Čia ten-
ka pastebėti, kad kartais kalėjime
savo tautiškumą išlaikyti yra leng-
viau, negu už jo sienų, "bolševiki-
nėje laisvėje." Ilgesnis buvimas
tremtyje, be abejo, gresia nutauti-
mu. Juk Chruščiovas pats prisipa-
žino, kad įvairiems darbams, ypač
naujiems plėšiniams įsisavinti, siun-
čiamieji neturi svajoti apie grįži-
mą, bet turi naujose vietose įsikur-
ti, tai yra, vesti, auginti vaikus, etc.
Ar Rusijos užkampiuose tarp
svetimųjų gyvendami, sudarydami
mišrias šeimas, negirdėdami savo
kalbos, negaudami jokio lietuviško
laikraščio ar knygos, ilgai galės iš-
laikyti savo tautiškumą? O jų vai-
kai? Todėl ir į šį klausimą galima
atsakyti bendru konstatavimu: juo

ilgiau užtrunka išlaisvinimo
valanda, juo didesni nuostoliai mū-
sų tautai. Tačiau šiandieną mūsų
tauta nėra palikta visiškai viena sa-
vo likimui. Jau ir didžiųjų Vakarų
valstybių ne tik vadovaujantieji
sluoksniai supranta, kad laikas dir-
ba Sovietų naudai. Mūsų tautos li-
kimas yra susijęs ne tik su kitų
pavertų tautų likimu, bet galų gale
su visos Europos laisve. Šia proga
norėčiau iškelti reikalą būti mūsų
visuomenei dar aktyvesnei ir įvai-
riomis progomis ir būdais priminti
viešajai pasaulio sąžinei tikrąjį bol-
ševizmo veidą ir neleisti ją nutil-
dyti, beieškant įvairių koegzisten-
cijos galimybių.

—Vlikas renka medžiagą apie Si-
biran ištremtuosius lietuvius. Jūsų
turimomis žiniomis, ar žiaurios
tremties sąlygos nėra palaužę jų
moralės?

—Grįžusiųjų iš Sovietų priver-
čiamojo darbo stovyklų liudijimais,
lietuviai tremtiniai pasižymi dideliu
vieningumu, vienas kitam pagelbsti.
Vokiečių gydytojas Scholmeris lie-
tuvius tremtinius laiko tautinio so-
lidarumo pavyzdžiu. Šiltai apie lie-
tuvii vieningumą atsiliepia ir iš
Vorkutos grįžęs amerikietis Noble
bei visa eilė kitų, grįžusiųjų iš So-
vietų pragaro.

Materialinė padėtis lietuvių, ly-
giai kaip ir kitų tremtinių, esančių
Sovietų priverčiamojo darbo stovyk-
lose, yra sunki. Tačiau pastaraisiais
metais, po 1953 metų sukilimo Vor-
kutoje, Norilsko ir eilėje kitų sto-
vyklų, maistas esąs šiek tiek page-
rintas. Tačiau silpnesnieji ir vyres-
nio amžiaus tremtiniai labai sun-
kliai pakelia žiaurias klimatinės są-
lygas.

—Kuomi mes, laisvajame pasa-
ulyje gyvenantieji, galėtume padėti
broliams Rusijos tremtyje?

—Mūsų senas veikėjas, ministeris
Balutis yra pasakęs, kad kiekvienas
savo tautą ir kraštą mylintis lietu-
vis yra kartu ir Lietuvos ambasado-
rius laisvajame pasaulyje. Šiandieną
tuos žodžius ypatingai reikia iš-
dėmėti. Visuomet ir visur, kur be-
būtume, turime skelbti mūsų tau-
tai padarytas skriaudas ir jos kan-
čias. Tos lietuvių tautos kančios
įpareigoja ir mus čia, tremtyje, būti
vieningiems. Tik būdami vieningi,
mes galėsime čia tinkamai apginti
tautos reikalus, o būdami nevie-
ningi ir susiskaldę, mes padedame
tik mūsų pikčiausiems priešams, nes
jie to nori ir visomis išgalėmis sie-
kia.

Sibire esantiems lietuviams kol
kas nebuvo jokios galimybės padė-
ti, nes joks susižinojimas su jais
nėra galimas, bent tuo tarpu.

—Kas žinoma apie partizaninę
veiklą Lietuvoje?

—Daugelis mūsų skaitėme Dau-
manto "Partizanus." Šioje knygoje
nėra aprašytas koks autoriaus pra-
simanymas, — joje aprašyti faktai
tikrai įvykę mūsų tėvų žemėje. Mes
ten matome, kaip drąsiai lietuviai
kovojo dėl savo laisvės, kaip be
baimės ėjo į mirtį ir net patys save
granatomis naikino, kad gyvi nepa-
tektų priešams. Tai yra didžiausio
narsumo ir pasiaukojimo pavyzdžiai.
Tikime, kad išlaisvintoji Tėvynė jų
vardų nepamirš. Bolševikai, su-
traukę didžiausias jėgas, organizuo-
tą partizanų pasipriešinimą sulau-
žė. Ir dabar, kai lietuvis junta tie-
sioginį bolševikų pavojų, jis eina į
mišką. Taip, nors ir neorganizuotas,
bet ginkluotas pasipriešinimas dar
ir dabar tebėra Lietuvoje.

—Kokios perspektyvos Lietuvai
atgauti laisvę?

—Lietuvos išlaisvinimo perspek-
tyvos neatjungiamai surištos su
laisvojo pasaulio žūtbūtine kova
prieš komunizmą ir yra tik vienas
tos kovos aspektų. Laisvajam pa-
sauliui kovą laimėjus, laisvę atgaus
ir Lietuva. O laimėjimas tikrai bus
mūsų—tuo mes tikime, tam mes ir
dirbame.

—Kaip Vykdomosios Tarybos pir-
minikas kokių turite pageidavimų
laisvojo pasaulio lietuviams?

—Jau esu minėjęs, kad bolševikai
visomis priemonėmis stengiasi iš-
plėsti iš mūsų tautos jos savitą kul-
tūrą. Todėl mums, gyvenantiems
laisvėje, tenka dižioji pareiga
puoselėti savo tautinės kultūros
savybes, kad galėtume būti tuo re-
zervu, kuris padės ateityje lietuvių
tautai grįžti prie savo tautinių ver-
tybių ir atstatyti vakarietiškas tra-
dicijas. Šių uždavinių vykdymas
priklauso PLB veiklos sričiai. Deja,
šiandieną jau pastebimi reiškiniai,
kurie graso šios mūsų organizaci-
jos veiklos efektingumą pakirsti.
Tai yra politinės aistros, kurios
reiškiasi ir tais atvejais, kur joms
visai nėra pagrindo. PLB veikla ap-
ima tas sritis, kuriose bendrai ga-
lėtų dirbti visi tautiečiai.

Todėl jeigu šiandieną kai kur
lietuviai užsispyrę nesideda į ben-
druomenes arba nutraukia jau su-
darytus ryšius su savo bendruome-
ne, tai tas parodo tik tautinio soli-
darumo stoką. Šitokie reiškiniai
daugelį atbaido nuo bendruomenės,
nuo tautinės veiklos ir tuo sudaro
sąlygas nutautėjimui.

Mums reikia daugiau pozityvaus
darbo, o ne tarpusavio bergždžių
ginčų ir kovų.

Kalbant apie PLB organizaciją,
reikia paminėti ir tą džiugų faktą,
kad šiais metais baigs savo orga-
nizacinę stadiją JAV lietuvių ben-
druomenė. Tikiuos, kad JAV lietu-
viams įsijungs į PLB, ši organiza-
cija įgaus naujo impulso ir įstengs
patraukti į savo elles ir tuos, kurie
iki šiol nuo kultūrinės veiklos ato-
kiauo stovėjo. JAV bendruomenei
susiorganizavus, bus galima konkre-
čiau planuoti ir Pasaulio Lietuvių
Seimo sušaukimą.

RAPOLO SKIPIČIO ATSIMINIMAI

(atkelta iš 7 psl.)

Karvelį, Martyną Yčą, kun. Prun-
skį, kun. Ylą, žurnalistą Ancevi-
ių. St. Kuzminskis, būdamas preky-
buvo vos keletas desėtkų, bet jų
skaičius augo kasdien. O 1940 me-
tų gale lietuvių tremtinių kiekis šia-
me mieste viršijo 300 asmenų.

Mūsų bendruomeninės veiklos pir-
mieji žingsniai negalėjo būti stip-
rūs, nes aplinkybės buvo nepapras-
tos, daugeliu atveju nežinomos ir
labai varžančios. Ne tik mes, ką tik
atbėgę tremtiniai, bet ir po kele-
tą metų Berlyne gyvenę pasiunti-
nybės tarnautojai hitlerinio reži-
mo nuostatų nebuvo supratę. Pa-
vyzdžiui, nežinota, kad vokiškos
firmos neturėjo teisės aukoti nevo-
kiškoms organizacijoms. O nevo-
kiškoms organizacijoms grėsė
bausmė vien už prašymą aukos iš
vokiškų firmų arba šiaip iš vokie-
čių. St. Kuzminskis, būdamas preky-
bos patarėju prie Lietuvos pasiunti-

nybės Berlyne, turėjo gerų pažinčių
su įvairiomis didelėmis firmomis,
kurios turėjo gero pelno iš preky-
bos su Lietuva nepriklausomybės
laikais. Į kaikurias tų firmų D-jos
pirmininkas Kuzminskis raštais
kreipėsi, prašydamas aukų atbėgu-
siems iš Lietuvos tremtiniais gel-
bėti. Firmos mandagiai atsakė, kad
jūs nors ir supranta skaudžią trem-
tinių būklę, bet neturi teisės p. Kuz-
minskio prašymą patenkinti. O pa-
čiam Kuzminskiui buvo bėdos, kol
išsiteisino naujos tvarkos nežino-
jimu.

Tremtiniam Trūko Aprangos Ir Pinigų

Tremtinių daugumai trūko dra-
panų. Bėgimas iš Lietuvos prasidėjo
bolševikams Lietuvą okupavus, t.y.
antrojo birželio mėn. pusėj. Pradžioj
tebėgo vos vienas kitas. Daugiausia
perbėgo į Vokietiją liepos-rugsėjo
mėnesiais. Tai buvo vasaros laiko
tarpis, kuomet apie šiltesnes drapa-
nas nedaugelis bėgančių pagalvojo.
Sienos okupanto jau buvo akiai už-
darytos ir akylai saugojamos. Bė-
gimas buvo pavojingas gyvybei. Kas
čia dabar daug galvojo apie žie-
minį apsiaustą, kada visos mintys
sukauptos į tai, kaip išnešti gyvą
galvą. Buvo ir tokių, kurie su mau-
dymosi kostiumais arba ir visai nuo-
gi perplaukė Nemuną, iš artimiau-
sių ūkininkų gavo šokių tokius
skarmalus ir taip apsirengę, po at-
likto patikrinimo pereinamoj sto-
vykloj, atsirado Berlyne. O dabar
jau šaltokas rudens oras. Už vieno
kito mėnesio bus ir žiema. Be kiek
šiltesnės aprangos visai bus ne-
įmanoma. Tiesa, gavome korteles
drapanoms bei avalinei. Bet jų pa-
kanka žmogui tereikalingam tik pa-
pildyti naujais drabužiais bei ava-
line sudėvėtų vietoj. O tremtiniais,
teturintiems tik vieną skalbinių bei
viršutinių drapanų pakaitą, neatsi-
nešusiems jokių šiltesnių drabužių,
visai nebuvo įmanoma pakenčia-
mai apsirengti iš kortelių. Beto, re-
tas kuris tremtinių atsinešė kiek
daugiau pinigų. O be pinigų, ir kor-
telių turėdamas, juk neapsirengsi.

Vokiečiai Katalikai Pirmieji Gelbsti

Mums, lietuviams tremtiniais,
pirmieji ištiesė ranką vokiečiai ka-
talikai. Jų organizacijų Caristas da-
vė pastogę, kada nelengva buvo su-
sirasiti kambarį, ir nemažai davė
drapanų. Tą vokiečių katalikų para-
mą mes labai vertinome ne tik dėlto,
kad ji mums buvo be galo reikalin-
ga, bet ir todėl, kad jie šelpė mus
ne vokiečius, nors tai buvo priešin-
ga hitlerinei santvarkai, o be to, jie
ir patys buvo nacių režimo spau-
džiami.

Turiu pažymėti, kad mums lietu-
viams tremtiniais vargu būtų pa-
sisekę sutikti vokiečių katalikų tokį
didelį palankumą, jei nebūtume tu-
rėję gero katalikiško ambasadoriaus
kun. Ylos. Tai buvo dar jaunas,
energingas ir nuoširdus Lietuvos pa-
triotas. Tremtinių vargais jis jaut-
riai sielojosi ir rūpinosi. Jis išrūpi-
no lietuviams ir teisę melstis vieno-
je nedidutėj katalikų bažnytėlėj
Potsdamo gatvėj. Jis organizavo,
turbūt, pirmąją lietuvių katalikų pa-
rapiją Berlyne. Ir pasisekimą turėjo
puikų. Į bažnyčią pamaldoms susi-
rinkdavo visas trečdalis ir daugiau
Berlyne gyvenusių lietuvių, nors jie
buvo išsibarstę po tą visą beveik
penkių milijonų gyventojų miestą.
Tos lietuviškos pamaldos turėjo ne
tik religinę, bet ir tautinę reikšmę.

Savo pamoksluose kun. Yla buvo be priekaišto taktingas visokių įsitikinimų lietuvių atžvilgiu. Jo pamokslai bei evangelijų aiškinimai buvo perpinti lietuviškais motyvais, kurie šildydavo ir gaivindavo tėvynės besilgiančias mūsų širdis. Greit susidarė nedidutis bažnytinis choras, labai muzikalaus tremtinio Nako vadovaujamas. Giedodavo choras ir su juo visa bažnyčia. Pulkim ant kelių ir Marija, Marija taip darniai, galingai ir drauge taip jautriai skambėdavo, lyg, rados, Strazdelis ir Maironis buvo įstatę savo sielų jautriausias stygas į mūsų širdis. Giesmių garsais norėjome pasiekti dangaus teisingumo mūsų tėvynei, kur mūsų broliai ir sesės nuožmiausiai kankinami vien dėlto, kad jie nori būti žmonėmis ir lietuviais...

Į tas pamaldas sueidavo praktikuojantieji katalikai, evang. liuteronys, evang.-reformatai ir religiniai indiferentai. Kitaip sakant, visokių įsitikinimų lietuviai. Po pamaldų bažnyčios prieangy, o kiek ten netilpdavo, tai ir gatvėj, dar gerą pusvalandį kalbėdavomės, norėdami bent vienu kitu sakiniu pasikeisti su prieteliais, draugais ir pažįstamais. Čia pamatydavome ir vis naujai iš Lietuvos atbėgusius ir godžiai klausėmės paskutinių naujienų. Netoli tos bažnytėlės buvo kavinė, kurioj kas penktadienį susirinkdavome pasikeisti turimomis naujomis žiniomis, išklausti pranešimų paskutinių atbėgėlių iš Lietuvos, o kai buvo reikalo, tai ir formalių susirinkimą padaryti. Ir šventadieniais po pamaldų kiti iš bažnyčios tiesiai eidavo į minėtą kavinę pasikalbėti prie puodelio drumzlino vandens, vadinamo kava.

Berlyno Lietuvių Aristokratija ir Liaudis

Anuo metu Berlyno lietuvių kolonijos aristokratiją sudarė buvusieji Lietuvos pasiuntinybės tarnautojai su pačiu pasiuntiniu. Mat, jie dar turėjo apščiai maisto atsargų iš Lietuvos, netrūko dailios aprangos ir tebegyveno tuose pačiuose patogiuose butuose, kuriuos turėjo prieš Lietuvos okupaciją. Tik pačiam pasiuntiniui p. Škirpai teko užleisti gražų butą Lietuvos pasiuntinybės namuose sovietams. Bet ir jis, pavargęs keletą mėnesių viešbuty, susirado ir persikraustė į erdvų patogų butą. Pinigų jiems tuomet irgi netrūko, nes pasiuntinybės kasa paliko jų pačių rankose. O kasa buvo netuščia.

Ir tarpe atbėgusių iš Lietuvos buvo vienas kitas gerai pasiturintis, gyveno patogiai be darbo ir uždarbio. Tačiau tremtinių didžioji dauguma turėjo skubiai susirasti sau darbą, užsidirbti pragyvenimui. Hitlerinė santvarka neleido nevokiečiui užimti bent kiek aukštesnę vietą.

—Nevokietis negali duoti įsakymo vokiečiui,—aiškino mums nacių vadai ir vadukai. Todel mes, lietuviai tremtiniai, tegalėjome gauti darbo arba paprastais fizinio darbo darbininkais fabrikuose arba mažų tarnautojų vieteles raštinėse. Reikia pažymėti, jog tuomet vokiečių įmonėse bei įstaigose lietuviams buvo parodyta nemažai palankumo. Tik retkarčiais pasitaikydavo mūsų siškiams turėti reikalų su piktai

nusistačiusiais lietuvių atžvilgiu nacių mažais valdininkais, kilusiais iš Mažosios Lietuvos. Tačiau negalima sakyti, kad visi iš Maž. Lietuvos kilę valdininkai buvo lietuviams nedraugingi. Man pačiam teko nesyki susitikti pašto tarnautojų, kurie, išgirdę mane lietuviškai kalbant su kitu lietuviu arba perskaitę mano pavardę, patys prakalbino lietuviškai ir pasisakė esą lietuviai. O vėliau, kiekvieną sykį mane pamatę, ne tik pirmieji pasisveikindavo, bet ir maloniai nusišypsodavo. Reikia manyti, jog lietuvių jausmas skatino juos taip daryti.

K. Škirpos Politinės Prielaidos

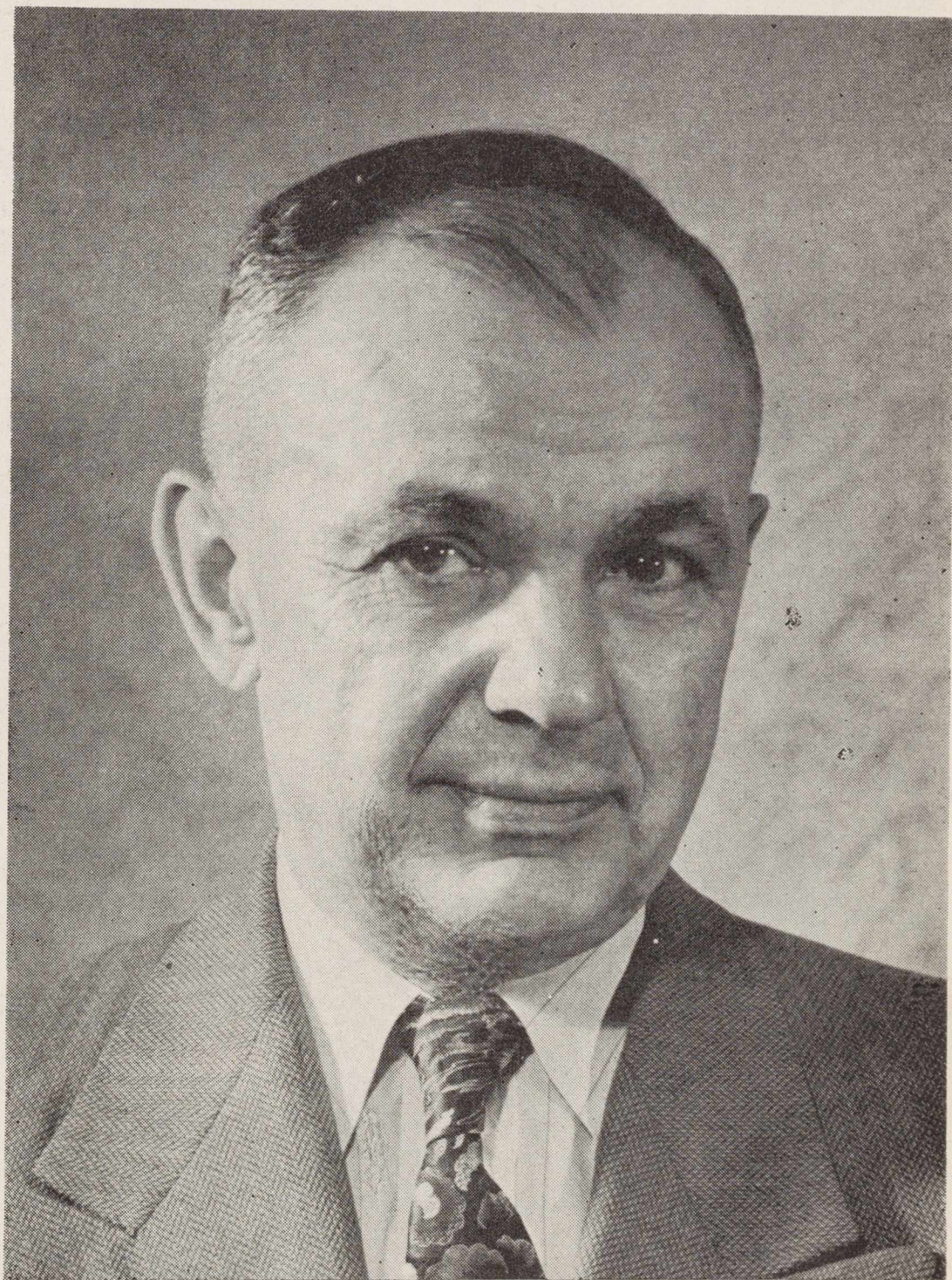
Niekas mūsų neabejojo, kad vokiečiai kariaus su rusais. Iš diplomatinė bei karinių sferų gaudavome šiokių tokių žinelių, rodančių, jog vokiečių-rusų karas tikrai artėja. Taipogi niekas mūsų neabejojo, kad vokiečiai sumuš bolševikus rusus. Tik buvo visai neaišku, kas bus su Lietuva, kai vokiečiai bus per ją persiritę ir žygiuos į Rusiją. Ar Hitleris leis Lietuvai būti nepriklausomai, nors ir susirišusia sutartimis, apkarpančiomis jos nepriklausomybę? Žinant ką Hitleris padarė su Klaipėdos kraštu, Čekoslovakija ir kitais, sunku buvo laukti, kad Lietuvai, išvijus bolševikus, bus palikta nepriklausomybė.

Lietuvos artimos ateities klausimu labai buvo užimtos mūsų visų galvos, nes su tuo ankštai rišosi ir kiekvieno mūsų gyvenimas. Berlyno lietuvių didžioji dauguma netikėjo, kad Lietuva galės būti nepriklausoma, kai Hitlerio kariuomenė ją okupuos.

Tačiau vienas kitas tremtinių ir Lietuvos pasiuntinys p. Škirpa buvo kitokios nuomonės. Jie manė, kad hitlerinė Vokietija su Musolinio Italija sudarą tokią galybę, kuriai nugalėti nebesą Europoje jėgos. Rusija—milžinas molinēm kojom. Beto, ir mes patys norime, kad bolševikinė Rusija būtų sumušta. Prancūzija paklupdyta. Lenkija, Čekoslovakija, Olandija, Belgija, Danija ir Norvegija okupuotos. Ispanija, jei ir įstos į karą, tai tik kaip Italijos ir Vokietijos sąjungininkė. Švedija, Šveicarija ir Portugalija yra ir bus neutralios. O Balkanų valstybės ir Vengrija bus tuoj sumaltos, kai tik prasidės karas su Rusija. Lieka viena Anglija. O ką Vokietijai gali padaryti Anglija? Beveik nieko. Tiesa, Angliją stipriai remia Amerika ir greičiausia neužilgo atvirai stos į karą. Bet būtų daugiau negu naivu manyti, kad Amerika, perplaukus Atlantą, sumuš Vokietiją. (Turiu pastebėti, jog tuomet Japonija dar nebuvo įstojusi į karą, ir Vokietija dar visai menkai tebuvo bombarduojama.)

O jei Hitlerio viešpatavimas Europoje neišvengiamas, tai mums, mažai tautai, reikia prie jo taikintis. Gi jei nesitaikinsime, tai mūsų tėvynė bus prijungta prie Vokietijos ir mūsų tauta bus išbraukta iš gyvųjų tautų sąrašo...

(Tęsinys kitame Nr.)

Juozas Gobis, Los Angeles, Calif., pedagogas, žurnalistas, daugelio knygų autorius, neseniai atšventęs 60 m. sukaktį.

Joseph Gobis, Los Angeles, Calif., educator, journalist, author of many books, recently celebrated his 60th birthday.

Kultūra nėra neutrali

JUOZAS GOBIS, Los Angeles, Calif.

Kultūra ir religinis kultas yra broliškai artimi žmogaus dvasios gyvenimo reiškiniai. Kultūra yra kilusi iš kulto, tad jo kilmė yra sakrališka. Egipto piramidės ir sfinksai kilo iš religinių senovės egiptiečių nuotaikų. Garsi Solomono šventovė buvo ne vien Dievui garbinti skirtas pastatas, bet ir žymus statybinės kultūros kūriny. Dovydo ir Solomono raštai yra ne vien Šv. Rašto dalys, bet ir didžiosios poezijos bei gyvenimo filosofijos kūriniai. Arabų mečetė Kordoboje laikoma menišku "pasaulio stebuklu," o ji pastatyta Alacho garbei. Krikščionių katedros ir religinė muzika sudaro nepakartojamus šedevrus.

Renesansas pradėjo kultūrą sekuliarizuoti ir šis sekuliarizacijos procesas nėra sustojęs, o kartais labai išigali, tačiau savo visuma mūsų laikų kultūra nėra atsilikusi nuo religinio kulto ir nuo krikščioniškos pasaulėžiūros, nors nuo renesanso laikų nuolat atsiranda kultūros kūrėjų, kurie ne vien nutraukia saitus su religija, bet ir piktžodžiauja Dievui, Kurs daugumai sudaro gyvenimo tikslą bei prasmę ir kurio įstatymai reguliuoja žmonių elgesį. Moderniškų sofistų, realizuojančių materializmą ir nihilizmą savo minties kūriniuose, yra nemaža, ir jie sudaro atskirą kultūrinę srovę, kuri neturi jokio pozityvaus dvasinio kontakto su krikščioniška kultūra, todėl bendras kultūros fondas krikščioniškai ir antikrikščioniškai kultūrai remti neutralumo principu yra nesąmonė. Kas norėtų sudaryti kultūrinę koaliciją iš tokių kultūrininkų, kaip, pav., Gabr. D'Anunzio ir G. Papini, Voltaire ir J. de Maistre, Anatol France ir Claudel, Fr. Nietzsche ir Dostojevskio, St. Šalkauskio ir J. Šliupo, tas terodytų, jog jo sąmonėje yra išdilę gėrio ir blogio kriterijai, o tai yra pavojinga žmogaus dvasios būseną.

Pranė Lapienė su vyru Andriumi ir dukra Nėle, Stony Brook, N.Y. Apie šią šeimą skaityk S. Narkeliūnaitės straipsnį šiame puslapyje.
Pranė Lapienė with her husband Andrius and daughter Nėlė at Stony Brook, N.Y. Read S. Narkeliūnaitės article on this page about this family.

Čia liepsnoja Joninių laužai

SALOMĖJA NARKELIŪNAITĖ

New York, N. Y.

“Jei pro New Yorką kada beke-
liautum . . . , nepamiršk užsukti į
Stony Brook.” Tokį užrašą galima
būtų padėti kryžkelėje visų kelių,
vedančių į New Yorką, jei kas iš
viso leistų šitame pasaulio didmies-
tyje kitokia nei amerikoniška kalba
kokius užrašus bedėti. Bet lietu-
viai čia elgiasi, nelyginant šitokio
turinio užrašas jau būtų. Vasarą,
kai apdžiūsta gyvenimas ir dienos
didmiesčių mūruose, kai karščiai ne-
gailestingai kepina žmones ir gam-
tą, Stony Brook Pranės ir Andriaus
vasarvietė tampa antru lietuvių
New Yorku. Čia savaitgaliais ir
šventadieniais gali sutikti įvairaus
luomo Didžiojo New Yorko lietu-
vį. Čia ir biznierių, čia kultūrinin-
kas, čia ir senosios kartos lietu-
vių emigracijos atstovas. Tačiau
paskutinių kelerių metų laikotar-
pyje Stony Brook Pranės ir An-
driaus vasarvietėje daugiausia cen-
truojasi New Yorko ir artimesnių
apylinkių kultūrininkai.

Ypač vasarvietės atidarymo die-
nos, kurios paprastai būna birže-
lio pradžioje, o šiemet bus birželio
11 d., šeštadienį, čia praleidžiamos
labai iškilmingai. Aplink vasarvie-
tės trobesius vis daugiau ir dau-
giau sustoja automobilių, atvežusių
lietuvių iš New Yorko ir artimes-
nių bei tolimesnių apylinkių ar net
valstybių, kaip Connecticut, New
Jersey ar Massachusetts. Vasarvie-
tės dižiojoje salėje tada paprastai
vyksta meninė programa. Jau kelin-
ti iš eilės metai, kai vis kiekvienu
kartu parengiama kas nors nauja.
Vieną sykį dainų koncertas, kitąsyk
vaidinimas, paroda ir t.t. šiemet,

kaip ir 1953 m., vasarvietės atida-
rymui bus paroda. Ir nebet kokia.
Sukaktuvinė. Apžvalginė. Dail. Ado-
mo Varno kūrinių paroda, anks-
čiau buvusi Čikagoje.

Aplink New Yorką yra ir daugiau
lietuviškų vasarviečių, bet vietos
lietuviai neskiria joms tiek dėme-
sio, kiek skiriama Stony Brook vie-
tovei. Gal ir nebūtų to dėmesio, jei
jų savininkai nebūtų lietuviams pa-
žįstami. Čia jau yra toks kraštas,
kur niekas neįvyksta atsitiktinai.
Stony Brook vietos lietuviams yra
pažįstamas jau nuo seniau, kai tik
Lapės tenai įsikūrė. Atvykstant
tremtiniais, Stony Brook vietovė
garsėjo, nes jų savininkai rėmė
kultūrininkus. New Yorko pašonė-
je, vos dviejų valandų traukinio ar
automobilio kelio astume gyvenan-
tieji Andrius ir Pranė Lapės yra
padarę per šimtą garantijų trem-
tyje Vokietijoje gyvenusiems lietu-
viams, kurių tarpe kaip tik dau-
giausia ir buvo poetai, rašytojai,
žurnalistai, ir kt.

Pranės ir Andriaus Lapių vasar-
vietę, švelniai tariant, galima buvo
pavadinti lyg ir pereinamąja lietu-
vių kultūrininkų stovykla. Atvyk-
davo, paviešėdavo mažiausiai treje-
tą savaitę ir, jei patikdavo, toliau
skleisdavo sparnus, o tie, kuriems
nebūdavo skubu, čia pagyvendavo
ir ilgesnį laiką.

Ne tik Lapių atkviestieji, bet ir
kitų garantijomis atvykę lietuviai
Stony Brooke turėdavo malonios
progos paviešėti, apsipažinti su
Amerikos oru, kad paskui leistųsi
jieškotis darbo ir pastovios pasto-
gės. Ir šių eilučių autorei, nors at-
vykimo į šį kraštą dokumentuose
buvo užrašyta skirtinga sustojimo
vieta, Stony Brooke teko praleisti

Žemai: New Yorko ir apylinkių lietuvių mėgiama Pranės Lapienės vasarvietė Stony Brook Lodge.

Bottom: Pranė Lapienės's summer place, Stony Brook Lodge, highly valued by New York and surrounding Lithuanians.

pirmąsias porą savaitę po Amerikos dangumi ir ilsėtis saulėtame okeano krante ir jaučioje Lapių vasarvietės nuotaikoje.

Savo metu Stony Brook buvo gavęs net poetų gyvenvietės vardą. Tuo metu tenai nuolatos gyveno poetas Faustas Kirša ir rašė eilėraščius, Bernardas Brazdžionis, vėliau Stasys Santvaras, dar po to visa eilė kitų. Tos dienos ir bendrai svarbesni momentai iš vasarvietės gyvenimo užfiksuoti nuotraukose, kurios, įstiklintos ir gausiai apkaabinėtos, puošia visas vasarvietės sienas viršutiniuose ir apatiniuose augštuose.

Jaunimo ir suaugusių organizacijos čia turėjo ne vieną savo išvažiavimą, rengė minėjimus ir susirinkimus bei koncertus. Čia ir skautai stovyklavo, čia liepsnojo Joninių laužai ir skambėjo lietuviškos dainos už sodybos esančiame kirtime, susėdus ant moderniškų kėdžių ir ant paprastų kaladžių.

Geras maistas, sveikas oras ir lietuviška nuotaika čia nesiliaus traukusi lietuviškos publikos, o patys Lapės, ar jiems bus šimtas svečių ar vienas, rūpestingai eis šeimininko pareigas.

Prie Andriaus ir Pranės vasaromis prisideda ir Nelė, jų dukra,

Pranės Lapienės vasarvietė, kurioje ilsisi ir pramogauja lietuviai rašytojai, muzikai, menininkai, žurnalistai, kultūrininkai. Čia matome dalį svečių sezono metu; iš k.d.: Mrozinskienė, Mainelytė, Brazdžionis, Narkeliūnaitė, Mazalaitė, Gabė.

The summer place of Pranė Lapienė and the relaxation spot for many Lithuanian authors, musicians, journalists and cultural authorities.

jauna, daili, mokanti gerai amerikoniškai, bet dar geriau lietuviškai ir į lietuvius daugiau dėmesio kreipianti, negu į amerikoniukus, studijavusi literatūrą ir muziką, padedanti savo tėvams vasarvietės darbuose ir laisvalaikio skambinant pianu didžiojoje vasarvietės salėje.

Neužtruks kiek laiko praeiti, kai Didžiojo New Yorko lietuviai Lapės matys vėl užsiėmusius, savo svečius priiminėjančius, bet prieš tai teko juos aplankyti (o juos dažnai ir neatstogų metu, ir nekarščiais, lanko kultūrininkai ir visuomenininkai) ir praleisti vieną kitą valandą jų namuose, kurie yra pačiame Stony Brook miestelyje, bet visiškai netoli nuo jų vasarvietės, vadinamos Stony Brook Lodge.

Pro visą sieną užimantį langą netoliese matėsi jūra. Buvo gana vėjuota diena. Bangos baltom augštom keterom iš tolimos vis ėjo ir ėjo ir atsimušdavo į krantą. Viduje buvo šilta ir jauku. Ir vaizdas į jūrą buvo puikus. Ne vienas mūsų dailininkas žavėjosi šiais vaizdais į jūrą ir paskui juos išreiškė dažais drobėje. Kaikurie jų kabo viduje ir puošia namo sienas. Apie paveikslus kalbant, tas Lapių namas tarytum koks muzėjus. Apačioje ir viršuje pilna paveikslų ir skulptūrų. Čia užtinki Jonyną, Kasiulį, Kiaulėną, Kašubienę, Janušą, Vaičaitį, Petravičių, Pr. Lapę, A. Vitkauskaitę-Merker, Viesulą, Willar ir kt. Lėkštės, liet. lėlės, medžio drožiniai. Lentynos pilnos lietuviškų knygų. Dalis jų vasaros metu vėl

atsidurs vasarvietėje, kad vasarotojai galėtų jomis naudotis, bet šiuo metu jos dar tebeguli savo vietoje. Gausu jų. Daugiau nei bet kur gali būti. Lapės knygas rinko nuo Lietuvos nepriklausomybės laikų ligi dabar. Pranė atkreipė šių eilučių autorės dėmesį į kaikurias retesnes knygas. Jos miegamojo spintelėje matėsi gana nudėvėtas A. Lelio žodynas. Tai svarbiausia Pranės knyga anais metais, kai ji antru kartu sugrįžusi iš Lietuvos (po 1935 m.) ėmėsi anglišką kalbą mokytis, nors pati yra šiame krašte gimusi ir Lietuvoje atsiradusi keleto metų amžiaus būdama.

—Visas knygas mačiau, jos retos, jos gausios, bet kur gi ta pati svarbiausia—banko knygutė,—juokavau.

Abudu Lapės pasižiūrėjo vienas į kitą ir šypstelėjo, duodami suprasti, kad geriau tos knygutės neprašyčiau, nors vėliau sakėsi, kad galį ir ją parodyti. O man atrodė, kad visa tai, ką Lapės savo knygų ir paveikslų rinkinyje turi ir ką lietuvybei nusipelnę, yra verta šimto ir daugiau banko knygutėlių...

Pranė yra gimusi Massachusetts valstybėje. Vaikystėje su tėvais grįžusi į Lietuvą, augo Biržų apylinkėje, tenai baigė mokslus ir įsigijo mokytojos profesiją. Atvykusi čia veikė organizacijose ir dalyvavo spaudoje. Ji ir BALFo direktorė ir ALTo narė, SLA kuopos ir Spaudos Klubu narė, veikia LTS 1 skyriuje, dalyvauja moterų veikloje, uoli Didžiojo New Yorko lietuvių koncertų ir parengimų lankytoja. Spaudoje pradėjo rašyti gana anksti, vienu metu redaguodama Vienybėje moterų skyrių, bendradarbiaudama beveik visuose Amerikoje išeinančiuose laikraščiuose. Depresijos laikais J. Tysliavai leidžiant "Lietuvą" (žurnalą), buvo jo redaktorė. Ir dabar dažnai, kai nulekia kiek laiko nuo tiesioginio darbo, noriai

(perkelta į 18 psl.)

Viršuje: Lietuvių jaunimas Lapienės vasarvietėje prie Joninių laužo.

Top: Lithuanian youth at the summer place of Mrs. Lapė during St. John's fire celebration.

Žemai: Svečiai stebi meninę programą. Bottom: Guests looking at the cultural program being presented.

Lietuvių lakys nukreiptos į juos

Jau šeštusius mokslo metus Vokietijoje pradėjo Vasario 16 Gimnazija, kuri išlaikoma bendromis ir vieningomis viso pasaulio lietuvių pastangomis. Neseniai JAV Lietuvių Bendruomenės Laikinas Organizacinis Komitetas, susitaręs su Balfu ir PLB Vokietijos krašto valdyba, savo atsišaukimu kvietė visuomenę nuoširdžiai ir dosniai aukoti tos gimnazijos reikalams, pirkty namų išmokėjimui ir įrengimui, o taip pat sudarė specialią komisiją praveisti vajų gimnazijos namų nau-dai.

Zemiau pateikiame atsakymus kuriais kreipėmės į Vasario 16 Gimnazijos Namų Vajaus Komisijos pirm. P. Viščinį, PLB Vokietijos Krašto Valdybos pirm. Pr. Zundę ir Vasario 16 Gimnazijos direktorių dr. Vl. Literiskį.

džiausią paramą iki šiol esame gavę iš Šveicarijos, kur Gimnazijos namų reikalui buvo pravedęs vajų buvęs Šveicarijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas J. Stankus. Balandžio mėn. duomenimis iš Šveicarijos gauta 137.100 DM., iš JAV—72.435 DM., iš Kanados—21.002 DM., iš Vokietijos—17.961 DM., iš Venecuelos—6.598 DM., iš Australijos—5.311 DM., iš Kolumbijos—2.958 DM. Mažesnėmis sumomis gauta ir iš kitų kraštų. Iš viso savo aukomis yra prisidėję penkiolikos kraštų lietuviai. Gimnazijos namai yra tikra to žodžio prasme viso pasaulio lietuvių namai. —Pr. Zundė

—Kiek dar reikia sukelti aukų?

—Už namus turime dar išmokėti 55.000 DM. Terminas—š.m. spalio mėn. 1 d. Remonto skoloms apmokėti ir kai kuriems būtiniesiems dar-bams atlikti reikia dar apie 30.000 DM. Tuo būdu viso reikėtų 85.000 DM. Pr. Zundė

—Kokia yra vajaus komisijos sudėtis, kaip komisija veikia?

—Vajaus komisiją sudaro: Pirmininkas P. Viščinis, 31 Bunker Ave., Brockton 4, Mass.; Sekretorius Dr. B. Kalvaitis, 545 Broadway, So. Boston, Mass.; Išdininkas Pr. Pauliukonis, 9 Aetna St., Worcester,

—Kaip plaukia Gimnazijos namų reikalui aukos?

—Lėtokai. Taip bent mums atfinansiniai sunkumais. Dedame dabar daug vilčių į JAV LB LOK'o iniciatyva sudarytą Gimnazijos Namų Vajui praveisti Komisiją. Di-

VASARIO 16—sios gimnazijos mokinių būrys prie mokyklos pastato. A group of the February 16 High School Students; School building in the background. For more see Pages 14 and 15.

—Kaip bus atžymėti aukotojai?

—Aukotojai bus atžymėti ir pagerbti tokia tvarka: 1. Visi aukotojai, nepriklausomai nuo paaukotos sumos dydžio, įrašomi į bendrą Aukotojų knygą. 2. Aukojusieji nemažiau dol. 50 įrašomi Aukotojų garbės knygon. 3. Aukojusieji nemažiau dol. 250 įrašomi į Garbės lentą gimnazijos namuose. 4. Aukojusiųjų nemažiau dol. 1.000 vardais pavadinami atskiri gimnazijos kambariai. 5. Aukojusiųjų nemažiau dol. 1.500 vardais pavadinamos gimnazijos klasės. 6. Organizacijos ar asmens, aukojusios didžiausią sumą, tačiau nemažiau dol. 3.000, vardu pavadinama didžioji gimnazijos salė. —P. Viščinis.

—Ar gimnazija pateisina į ją dedamas viltis ir jos išlaikymui skiriamas sumas?

—Parengsim Lietuvai inteligentų ir daug lietuviško jaunimo išgelbėsime nuo paskendimo svetimoj jūroj. Lietuvių akys nukreiptos į Vasario 16 Gimnaziją. —Dr. Vl. Literiskis

—Su kiek mokinių gimnazija pradėjo 1955-56 mokslo metus, kiek jau išleido abiturientų?

1955-56 metų pradžiai turim 174 mokinius. Prašymai tebeplaukia. Mokinių bendrabutis užpildytas. Sekančiais metais numatome išleisti bent aštuonis abiturientus.

—Dr. Vl. Literiskis.

—Kokios gimnazijoje veikia jaunimo kuopelės?

—Skautai, evangelikų jaunimo raiteliai ir ateitininkai.

—Dr. Vl. Literiskis.

—Kokių planų gimnazija turi ateičiai?

—Pirmutinis mūsų rūpestis—išmokėti likusią skolą. Tada reikia dar praplėsti gyvenamas patalpas ir galutinai baigti įrengimo darbus. Aišku, tų planų realizavimas pirmoje eilėje priklausys nuo to, kiek gausime iš mūsų tautiečių paramos. Apsitvarkę, planuojame kvieisti į gimnaziją mokinių ir kitų kraštų. Žinome, kad kandidatų yra. Vietų galima ten padaryti 220-čiai vaikų, o dabar turime virš 170. Vasaros atostogų metu stengiamės išnaudoti patalpas įvairiems Bendruomenės naudingiems parengimams. Jau praėjusią vasarą turėjome ten poros savaitių vaikų stovyklą, vargo mokyklų mokytojų kursus. Šią vasarą planuojame surengti apylinkių pirmininkų konferenciją, gal ir

kultūros savaitę. Tuo būdu, turėdami nuosavas gimnazijos patalpas, mes turime daug didesnes galimybes suaktyvinti lietuvių tautinę-kultūrinę veiklą Vokietijoje.

—Pr. Zundė.

—Koks BALF'o nusistatymas vajaus reikalui?

—Iš klausimą geriausiai atsakymą teikia šie faktai: 1. Paskutiniame BALF'o seime Clevelande buvo priimta rezoliucija, kad BALF'as tik džiaugsis, jei plačioji visuomenė aktingai įsijungs į Vasario 16 Gimnazijai pirkty namų išmokėjimo ir įrengimo reikalą. 2. BALF'as priima ir persiunčia aukas namų išpirkimui ir įrengimui. 3. Kai kurie BALF'o skyriai jau suorganizavo ir prisiuntė namų reikalams stambias sumas: Bostono skyrius dol. 400, Brocktono skyrius dol. ir t.t. 4. Aš esu BALF'o direktorius ir vajaus komisijos pirmininkas.

—P. Viščinis.

Skaitykite

TĖVIŠKĖS ŽIBURIUS

visame pasauly plačiai lietuvių skaitomą savaitraštį.

Tėviškės Žiburių korespondentai Europoje ir New Yorke praneša paskutinius pasaulio įvykius.

Laikraštis didelio formato 8-10 puslapių.

Redaguoja dr. A. Šapoka

Reikalaukite, pasiųsime 4 numerius veltui susipažinimui.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

941 DUNDAS ST., W.
TORONTO, ONT, CANADA

Pren. Kaina metams: JAV ir Kanadoje - \$4.00, užsieny - \$4.50, pu-sei metų visur - \$2.50.

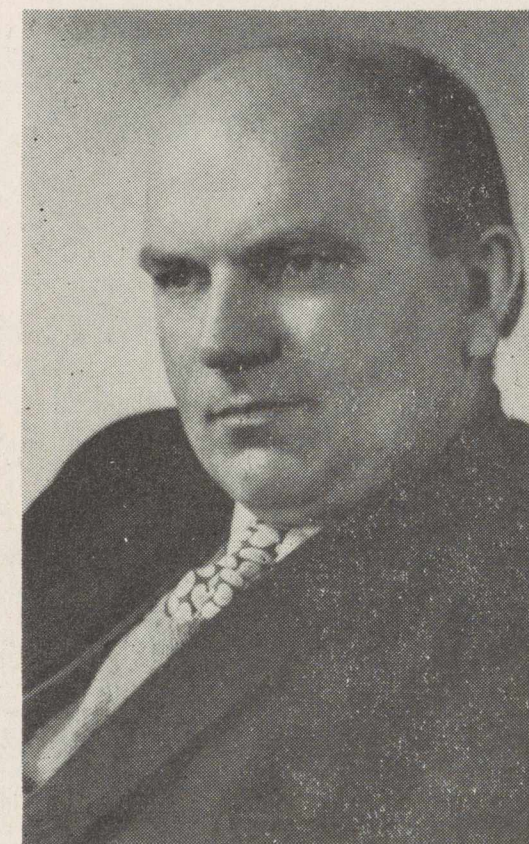
Vasario 16 Gimnazijos mokinės, iš k.d.: B. Janušaitytė, L. Jasaitė, D. Sidaitytė, M. Man-sytė, R. Lipertaitė. Students of the February 16th High School in Germany.

Kuklūs pietūs Vasario 16 Gimnazijos valgykloje. Lunch at the February 16th High School

Vasario 16 Gimnazijos Namų Vajaus Komisija JAV-se; iš k.d.: dr. B. Kalvaitis-sekr., P. Viščinis-pirm., Pr. Pauliukonis-išd. U.S.A. Fund Committee of the February 16th High School located in Germany.

Dr. Vl. Literiskis, Vokietija, Vasario 16 Gimnazijos direktorius.

Pr. Zundė, Vokietija, PLB Vokietijos Krašto valdybos pirmininkas. Pr. Zundė, chairman of the Germany Section of the World Lithuanian Community.

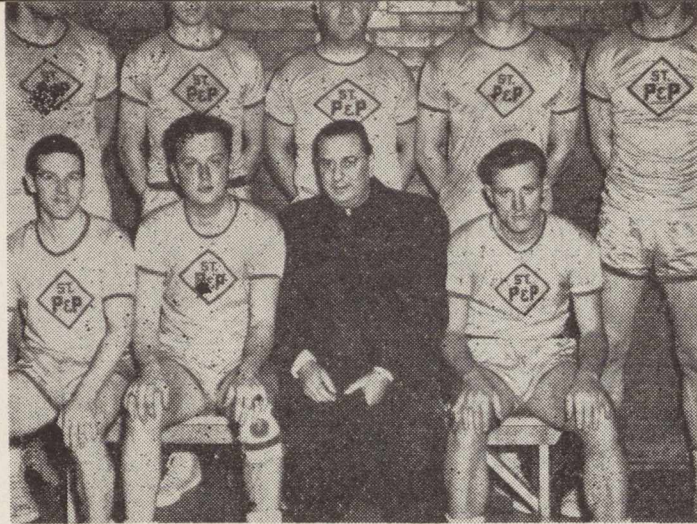

NIEKO NELAUK DAMAS MALONĖK IT ATNAUJINTI "LIETUVIŲ DIENŲ" PRENUMERATĄ 1955 METAMS.

Metinė prenumeratos kaina - 5 dol. Atnaujindamas LD-nų prenumeratą, duok. pilną savo adresą. Jei keiti savo gyvenamąją vietą, malonėk tuoj duoti savo naują adresą.

Prenumeratos mokestį siųsti: LITHUANIAN DAYS MAGAZINE 9204 So. Broadway Los Angeles 3, Calif.

Kairėje: Iš visos Vokietijos suvažiuavę lietuvių jaunimas stovyklauja Vasario 16 Gimnazijos sklype. Čia matome juos su "vargo mokyklų" mokytojais. Left: Lithuanian youth gathered from all parts of Germany at summer camp on the February 16th High School campus. Here they are shown with their teachers.

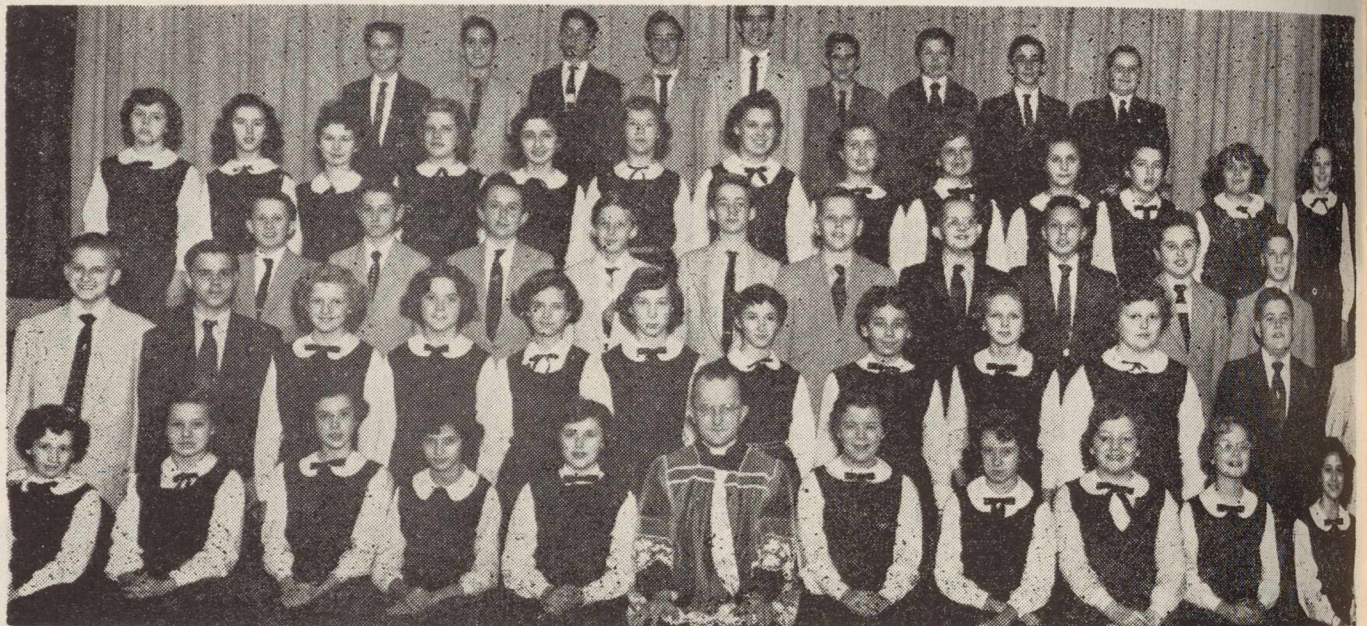
Šv. Petro ir Povilo parapija, Elizabeth, N. J., krepšinio komanda, laimėjusi pirmenybes; viduryje klebonas kun. M. G. Kemežis.

Victorious basketball team of St. Peter and Paul Parish, Elizabeth, N.J. In the center is pastor Rev. M. G. Kemežis.

Illinois-Indiana apyg. Vyčiai švenčia Šv. Kazimiero šventę; kalba kun. dr. I. Urbonas, sekantis—Vyčių c. v. pirm. A. Wesey.

Illinois-Indiana Knight of Lithuania celebrating St. Casimir's Day, Gary, Ind.

Viršuje: Šv. Jurgio mokyklos, Philadelphia, Pa., 7-8 sky. mokiniai su klebonu kun. V. J. Martusečium, D.D. "Kuriuos lietuviškos organizacijos jų laukia, kad vestų tikėjimo ir lietuviškos kilmės?" klausia Motina M. Aloyza.

Top: Students of St. George's Parochial School, Philadelphia, Pa., with the pastor, Rev. V. J. Martusečius, D.D.

Viršuje: Dainininkė R. Mainelytė, New York, N.Y., St. Šimkaus operetėje "Čigonai" Eros rolėje.

Top: R. Mainelytė singing during an opera scene from St. Šimkaus "The Gypsies."

Foto V. Maželio

Dešinėje: Rinkimai į ALB Vyr. Tarybą, Milwaukee, Wisc.; matyti: kun. J. Petraitis, P. Mickevičius (prie stalo), J. Lenderkis, V. Bulkaitis, L. Dargis.

Right: Election of the Supreme Council of the American Lith. Community, Milwaukee, Wisc.

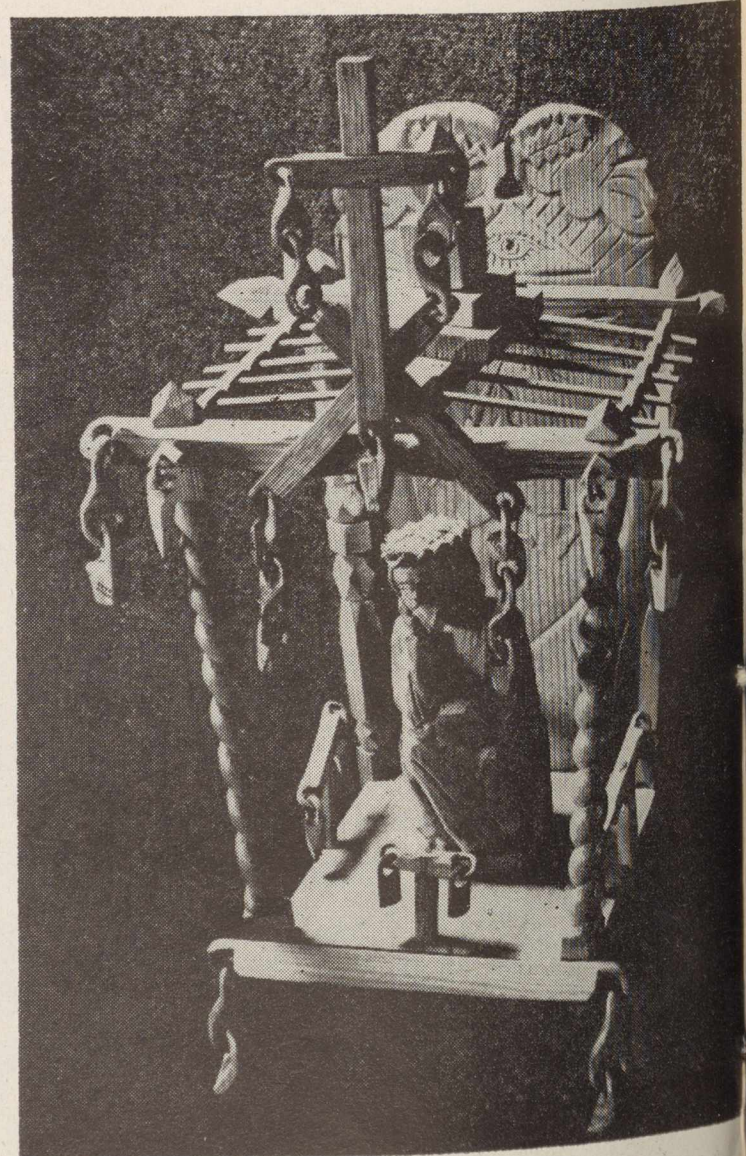
Žemai: ALB Long Beach, Calif., apylinkės grupės narių; nuotraukoje matyti: S. Kalvaitis, C. Waranius, V. B. Archis (pirm.), B. Eselun, S. Elijoshius, J. A. Krancius, dr. P. Pamataitis ir kt.

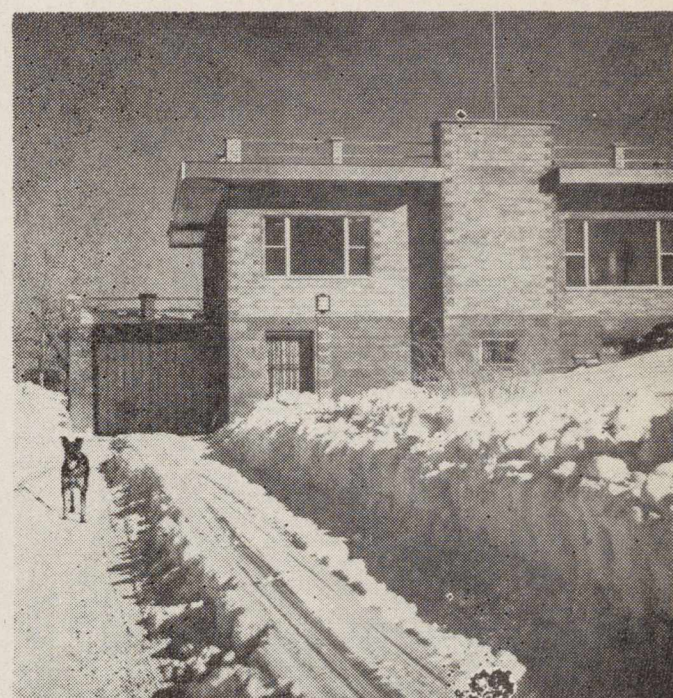
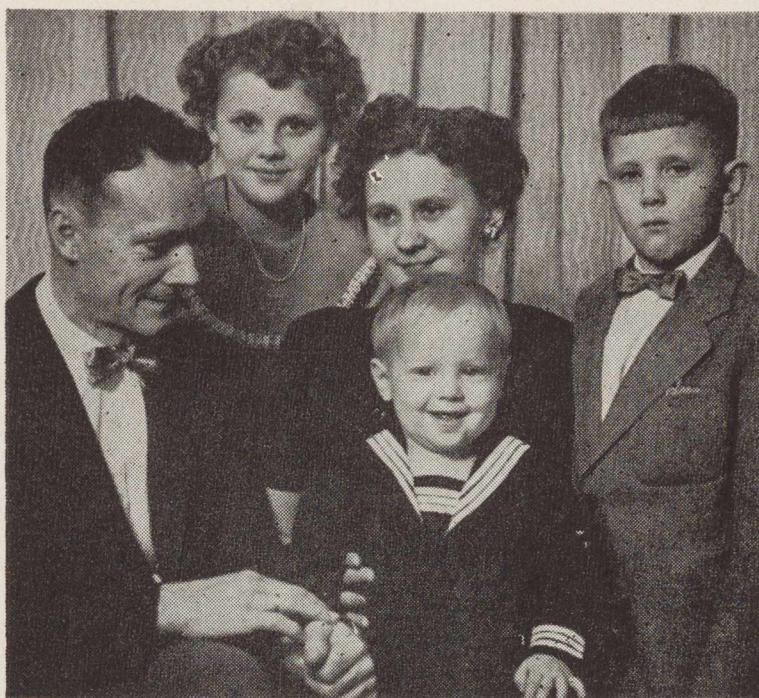
Bottom: Meeting of the Long Beach Section of the Lithuanian American Community, Inc.

Smūtkelis, viena iš iliustracijų iš neseniai išėjusios Igno Končiaus knygos "Medžio drožiniai gimtajam kraštui atminti".

An illustration from Ignas Končius' book, recently published in Boston, Mass.

P. V. Jaudegis, tremtinys, Omaha, Nebr., savo šeimos tarpe. Nebūdamas nei inžinierius nei architektas, pats vienas laisvalaikiais pasistatė namus, kuriuos matome dešinėje pusėje.

P. V. Jaudegis, former refugee, among his family. Being neither engineer nor architect, he built a home during his spare time in Omaha, Nebraska.

Liet. Rezistencinės Santarvės Detroito sk. valdyba; iš k.d.: V. Kankalis, Pr. Stanionis-pirm., V. Tamošiūnas, L. Šulcas ir P. Marčiūnaitis.

Detroit seccion executive committee of the Lithuanian Resistance Organization.

Žinomų veikėjų A. ir O. Ivaškų sūnus leit. Ivaška, priėmęs moterystės sakramentą su D. Skudzinskaite, So. Boston, Mass.

Lt. R. Ivaška and D. Skudzinskaite after the wedding ceremony.

Viršuje: St. Catherine, Ont., lietuvių choras; vidury—kleb. T. Barn. Mikalauskas, OFM, ir dirigentas A. Paulionis.

Dešinėje: Mergaičių krepšinio komanda "Vytis," Adelaide, Australija.

Right: Basketball team "Vytis" in Adelaide.

Žemai: Moksleivių Ateitininkų S-gos centro valdyba; iš k.d.: V. Palubinskas-pirm., L. Iešmantaitė, kun. A. Sušinskas-kapelionas, A. Barzdukas, J. Puškorius, J. Vyšniauskas, A. Valaitė ir V. Kasperavičiūtė.

Bottom: Central executive committee of the Lithuanian high school students' society "Ateitininkai."

Generolas Stasys Raštikis (kairėje) buvęs ilgą laiką Lietuvos kariuomenės vadas, su Lietuvos buvusiu prezidentu A. Smetona vieno parado metu Lietuvos nepriklausomo gyvenimo metu. "Lietuvių Dienų" leidykla leidžia gen. St. Raštikio atsiminimus. Plačiau apie juos žiūr. Žemai.

General St. Raštikis, left, former Commander-in-Chief of Lithuanian army, with A. Smetona, the last President of the Republic of Lithuania before the Communist occupation in June, 1940. Gen. St. Raštikis is living now in the U.S. and has written two-volume book of memoirs from the days of independence of Lithuania. While being Commander-in-Chief of the Lithuanian army he met and talked to every chief of state (including Stalin) of all European countries of those days. His memoirs are being published by the Lithuanian Days Publishers and will appear on the book market this year. For more details about his memoirs see below.

UŽSISAKYKITE IŠ ANKSTO GEN. ST. RAŠTIKIO ATSIMINIMUS Sutaupysite 2 dolerius

Atsiminimai išleidžiami 2-se tomuose. Ir vienas ir kitas tomaiturės arti 500 puslapių ir bus gausiai iliustruoti nuotraukomis iš viso gen. St. Raštikio gyvenimo. Abu tomaiturės arti 500 puslapių ir bus gausiai iliustruoti nuotraukomis iš viso gen. St. Raštikio gyvenimo. Abu tomaiturės arti 500 puslapių ir bus gausiai iliustruoti nuotraukomis iš viso gen. St. Raštikio gyvenimo.

Gen. Stasys Raštikis savo atsiminimuose paliečia visą eilę įdomių ir intriguojančių klausimų, pvz.:

- rašo apie savo santykius su tautininkais ir jaunajam lietuviams;
- paliečia santykius su Lietuvos vyriausybės nariais;
- aprašo savo susitikimus su žymiaisiais to meto Europos karo vadais ir valdovais;
- smulkiai aprašo derybas su Stalinu Maskvoje;
- iškeliami jojo užkulisiai su prezidentu A. Smetona, ir ar A. Smetona prisibijoję jojo kaip savo konkurento ir kt.

Iš anksto užsisakantiems abu tomaiturės arti 500 puslapių ir bus gausiai iliustruoti nuotraukomis iš viso gen. St. Raštikio gyvenimo. Abu tomaiturės arti 500 puslapių ir bus gausiai iliustruoti nuotraukomis iš viso gen. St. Raštikio gyvenimo.

Užsisakykite iš anksto ir pinigus siųskite:
"LIETUVIŲ DIENOS", 9204 SO. BROADWAY, LOS ANGELES 3, CALIFORNIA

Žvilgsnis į naujas knygas

ATVIROS MARIOS

Leonardas Andriekus, vienuolis pranciškonas, didžiai išlavintas kunigas, žinomas iš periodinėje spaudoje retkarčiais spausdintų eilėraščių, pagaliau pasirodė urbi et orbi su stambiu poezijos rinkiniu, įvardytu Atviromis Mariomis. Jei iš skaitytų spaudoje (Aiduose) jo eilėraščių susidarė nuomonė, kad jis yra visais atžvilgiais subrendęs kūrėjas, tai perskaitytą Atviras Marias, drąsiai galime tvirtinti ir pasidžiaugti, kad į lietuvišką Parnasą tvirtu žingsniu įkopo ne eilinis, bet tikrai talentingas poetas ir atsistojo garbingoje vietoje greta kitų žymių mūsų poezijos kūrėjų.

Andriekaus poezijos tematiką sudaro daugiausia amžinos gyvenimo idėjos. Šiuo atžvilgiu jis pralenkia daugelį paskutiniųjų laikų mūsų poetų, kurie dažnai griebiasi apdai nuoti menkavertes temas. Andriekaus idėjos įvilkto į darnius gražius vaizdus, pagaunančius skaitytojo vaizduotę. Nors jo poezija pasižymi idejingumu ir daug kur liečia egzistencinius gyvenimo klausimus, bet ji nieko bendra neturi su lankininkų pasirinkta poezijos kryptimi, kuriai ypač mielas abstraktizmas ir surrealizmas.

Andriekus yra klasiškos formos poetas Maironio ar Putino prasme. Moderni poezijos forma jam svetima. Tik vienas dalykas šiek tiek primena moderniąją šių laikų poezijos formą—tai gausus vartojimas asonansų. Ir tai yra viena iš teigiamųjų Andriekaus poezijos žymių. Juk nelyginamai geriau vartoti dar negirdėtus asonansus, negu šabloniškus rimus, tūkstančius kartų mūsų poetų kartotus. Andriekaus asonansai daugkart pirmą kartą sutinkami, nauji ir originalūs. Eilėraščių ritmika—klasiška, kalba—skambi, sakiny—sklandus.

Rinkinys susideda iš aštuoniasdešimt keturių eilėraščių. Poezijos mėgėjas džiaugsis, juos skaitydamas.

Iš kaikiurių Andriekaus eilėraščių matyti, kad autoriaus žavėtasi Putino, Aisčio, Brazdžionio, Niliūno ir k. poezija. Tačiau nežymi šių poetų įtaka visai nepakenkė Andriekaus poezijos originalumui. Priešingai, ji gal buvo vienas akstinių, sužadintųjų jo kūrybinius polėkius ir išugdžiusių jo talentą.

Leonardas Andriekus, ATVIROS MARIOS, lyrika, Brooklynas, 1955, išleido Tėvai Pranciškonai, iliustravo T. Valius, 136 psl., kaina 2 dol., knyga gaunama Aidų administracijoje, 680 Bushwick Ave., Brooklyn, 21, N.Y.

—Xerxes.

NAUJOS KNYGOS

A. Tyruolis, **Aušros Žvaigždė**, Marijos poezijos antologija, 110 psl., išleido kun. J. Vaitekūnas; Roma, 1954.

Ignas Končius, **Medžio drožiniai gimtam kraštui atminti**, 224 psl.; išleido L. J. Končius, Boston, Mass., 1954.

Aloyzas Baronas, **Sodas už horizonto**, romanas, 254 psl.; išleido Liet. Knygos Klubas, Chicago, 1955.

Juozas Vaičieliūnas, **Tėvynės sargyboje**, atsiminimai, 230 psl.; autoriaus leidinys. Viršelis dail. T. Valiaus; Sudbury, Ont., 1955. Gaunama pas autorių, 195 Drinkwater St., Sudbury, Ont., Canada.

Alė Rūta, **Trumpa diena**, premijuotas romanas, 434 psl.; išleido Lietuviškos Knygos Klubas, Chicago, 1955.

Meldutis Laupinaitis, **Aš kaltinu**, 234 psl.; išleido autorius, Sao Paulo, Brasil, 1954; kaina \$ 2.50.

Lituania, 72 psl., Legacion de Lituania leidinys, Montevideo, 1955.

The Baltic Review, April, 1955; leidžia Committee for a Free Estonia, Latvia and Lithuania; 270 Park Ave., Bldg G-9, New York, N. Y.

Pirmasis Nepriklausomos Lietuvos dešimtmetis (1918-1928); antras leidimas 173 psl.; parašė P. Klimas, K. F. Kemėšis, J. Purickis, J. Savickis ir M. Yčas. Išleido Nida, 3 Southern Row, London W. 10, Great Britain.

Assembly of Captive European Nations, First session, 191 p.; ACEN publication No 4; 29 W 57-th St., New York 19, N. Y.

Ką veikia skaitytojai

Užsisakę gen. St. Raštikio atsiminimų abi dalis:

Vysk. V. Brizgys, Chicago, Ill. — 5 egz. / 3 egz. sau, 1 egz. Arkivyskupui J. Skireckui ir 1 egz. šv. Kazimiero Kolegijai Romoje / ; A. Puida, Longlac, Ont., Kanada; A. Kantvydas, Toronto, Ont., Kanada; kun. J. Riauba, Reed City, Mich.; V. Blynas, Milwaukee, Wisc.; A. Dovydaitis, Cleveland, Ohio; J. Vaičaitis, So. Boston, Mass.; A. Gaška, Chicago, Ill.; kun. J. Pragulbickas, Elizabeth, N. J. — 2 egz.; J. Vaičieliūnas, Sudbury, Ont., Kadada — 2 egz. / 1 egz. sau, kitą — A. Raškevičiui. / ; J. Vaineikis, Chicago, Ill.

Juozas ir Marija Miksis, Michigan City, Ind., svečiuojasi pas puseserę Anelę Sleinienę, Los Angeles, Cal.

Tarvydienės ir A. Vasiliausko, Los Angeles, Calif. vestuvės įvyko gegužės 28 d., šv. Kazimiero bažnyčioje.

Kun. J. A. Vaitekūnas, Providence, R.I., liet. parapijos klebonas, Kun. St. Yla, Putnam, Conn., Amerikos liet. skaučių dvasios vadas, ir prel. K. Vasys, Worcester, Mass., atostogaudami aplankė "LD" redakciją.

K. Meškonis, Chicago, Ill., ir kun. J. Tautkus, Omaha, Neb., ir J. Mitrius, Denver, Colo., atsiuntė po 10 dol. už generolo Raštikio atsiminimus.

R. Zalubas, Washington, D.C., gavo daktaro laipsnį.

M. NOSALIAUS ART STUDIO
33 CROSS STREET
CENTRAL FALLS, RHODE ISLAND.

LAPIENĖS VASARVIETĖ...
(atkelta iš 13 psl.)

imasi plunksnos.

Andrius Lapė, kurį vasarų metu tenka matyti visada tylų, bet simpatišką ir nuoširdų šeiminingą, kilimo yra nuo Kruonio, Darsūniškio par. Amerikoje jis gyvena nuo 1907 m. 1934 m. jiedu su Prane susituokė. Lietuvoje nuo savo atvykimo dar yra buvęs du kartus—1925 m. ir 1935 jau kartu su Prane. Buvo uolus SLA ir Tėvynės Mylėtojų Draugijos narys, o taipgi ir pareigingas Operetės Choro dainininkas ir vaidintojas M. Petrausko, o vėliau ir Ks. Strumskio laikais. Savo lėšomis yra padėjęs mokslus eiti ne vienam lietuviui jaunuoliui iš Lietuvos. Jo nuoširdumo dėka ir jo žmona Prane, kaip ji pati sakosi, "jei ką gero esu nuveikusi lietuvių ir savo žmonėms, tai ne be Lapės pagalbos ir talkos."

Napoleon Square in Vilnius, the capital of pre-war Lithuania.
Lietuvos sostinės Vilniaus kampelis, žiūrint iš Napoleono aikštės.

Foto V. Augustino

A Sad Anniversary

By DR. ALBERT N. TARULIS, Washington, D.C.

Fourteen years have passed since that dreadful June of 1941 when some thirty thousand Lithuanian men, women, and children were seized by the Russian NKGB-police and shipped, in sealed cattle cars, under the most inhumane conditions, to remote Arctic and Asiatic regions. All of them have disappeared without a trace in slave labor camps.

Unfortunately, this first wave of mass deportations was followed by many more. Uncounted additional thousands of Lithuanian people have been scattered all over the Russian steppes, deserts, and taigas between 1941 and now. Even today trainloads of deportees are rolling both northward and eastward. There is little difference whether they are called "people's enemies" or "volunteers" — all of them are doomed for physical destruction.

Looking at the ordeal the Lithuanian people have now been going through for so many years, the question arises: Is there any hope that this frightening situation may change in the foreseeable future?

The answer is: Yes, there is!

No dictatorship in history, however strong and ruthless, was successful in perpetuating itself. In the long run, forces of freedom proved to be yet stronger. We do not know how the most gruesome of all dictatorships will be swept off the face of the earth — as a result of internal revolt or destroyed in a clash with the free world; its unglorious end is beyond any doubt, however.

Should it ever come to an all-out clash, there is no question as to who the ultimate winner will be. Not only because the United States, which has become the leader of the free world, is capable of dealing a swift and deadly blow to any challenger, but also because millions of enslaved people will support its just case.

Of course, the collapse of the present political regime in Russia will create a vacuum in Lithuania which will be full of dangers to her independence. For not only may Lithuania's neighbors try to use the troubled times to their own advantage by grabbing all or part of her territory; there also will be few Russians, Communist or non-Communist, willing to part with their Baltic colonies.

Here again all of Lithuania's hope remains vested in the United States. This country has been consistent in its refusal to condone Russian aggression against the Baltic States, and today it still stands by what the State Department said back in 1940, referring to the forcible incorporation of Lithuania: "The people of the United States are opposed . . . to any form of intervention on the part of one state, however powerful, in the domestic concerns of any other sovereign state, however weak . . . The United States will continue to stand by these principles."

This attitude was repeatedly confirmed by subsequent statements to the same effect on the part of both the Democratic and the Republican Administrations. As recently as February 16, 1955, Secretary of State John Foster Dulles assured the Lithuanians of the

Dr. A. N. Tarulis, Washington, D.C., buv. Carnegie technologijos instituto profesorius, Pittsburgh, Pa., šiuo metu dirba Kongreso bibliotekoje.

Dr. Albert N. Tarulis, research analyst, Library of Congress, Washington, D.C., formerly professor, Carnegie Institute of Technology, Pittsburgh, Pa. In the background—the Nation's Capitol.

American people's "deepest sympathy and warmest friendship" to them and stated that this country is seeking to create conditions "under which the right of the Baltic peoples to resume their place in the community of free nations will be universally respected."

The Congress this year left no doubt as to its feelings. The Congressional Record shows that 13 Senators and 43 Representatives—the largest number ever—have taken the opportunity to say on the Senate and House floor respectively a few friendly and encouraging words in behalf of the enslaved Lithuanian people commemorating the 37th anniversary since the restoration of their independence.

As for the local administration, ten state governors and seventeen city mayors, including those of New York, Chicago, Los Angeles, Philadelphia, Boston, and Pittsburgh, proclaimed February 16th as "Lithuanian Day" and in most cases honored the commemorative assemblies by their presence.

Indeed, a great change has taken place since World War II, when practically everybody over here was afraid to offend the "gallant ally" by even as much as mentioning the subject Russia seemed to dislike—the occupation of Lithuania. Since then the people of the United States have comprehended the true nature of Russia. As a result, her advance in Europe and Asia has been checked, and perhaps soon she will be forced to give up her positions, one by one.

The greatest event that took place in the last year, however, was the conclusion of investigations by the so-called Kersten Committee (House Select Committee to Investigate Communist Aggression). In its voluminous reports, the Committee made public testimony of hundreds of witnesses and di-

gested thousands of documents. This deed is truly invaluable.

In summarizing its findings, the Kersten Committee rejected the idea of "peaceful coexistence" and urged the Government to "immediately launch a positive, bipartisan, political offensive against the international Communist conspiracy and in behalf of the enslaved nations." At the same time, it urged the Congress to "reiterate and make clear that the eventual liberation of all the nations enslaved within the Communist empire, together with unqualified support for the principles of national self-determination through free elections and the secret ballot, are firm and unchanging parts of our national policy."

No Lithuanian could possibly disagree with the Committee's recommendations — some of them rather drastic — to implement the political offensive:

(a) Withdrawal of diplomatic recognition from all Communist governments and termination of commercial treaties with them; (b) creation of an International Juridical Committee to record Communist crimes and officially note them for prosecution;

The President of Columbia during visit to an orphanage, administered by Lithuanian Aldona Grinienė. Left to right: organizer of the orphanage Ag. Nieto Caballero (forefront), Minister of Education Caicedo Ayerba (with glasses), Colombian President Gen. Gustavo Rojas Pinilla (in uniform at right), Aldona Grinienė and Senora Pinilla.

Kolumbijos prezidentas lanko Pochio našlaičių prieglaudą, vedamą lietuvės Aldonos Grinienės.

(c) placement of a resolution on the United Nations agenda branding Russia as an aggressor; (d) encouragement and support of the spirit of resistance to Communist tyranny by providing necessary funds, admitting escapees, creating national military units, strengthening dissemination of truth through United States overseas information programs (Voice of America) and Radio Free Europe, expressing formal recognition of the fact that Communist governments are not representative of the will of the enslaved people, and reaffirming the friendship and solidarity of the free world with these people.

Finally, a resolution to this effect was submitted to the House of Representatives by the former members of the Committee on March 22, 1955, urging the Congress to request the Secretary of State to instruct this country's representative at the United Nations to supply all member-nations with copies of Committee reports, to formulate a resolution based upon its findings, conclusions and recommendations, and to take immediate steps to place such a resolution on the agenda of the General Assembly for early action.

Resolutions will not change the situation. Yet they have been reported here to show that the tide has turned back. Now United States institutions are voicing de-

mands the Lithuanians have been advancing in vain for so many years.

Hard times and heavy sacrifices may still lie ahead, but the dawn begins to break in the darkness of the night. And this makes it easier to endure all the hardships that have befallen Lithuania since 1940.

SYMBOL OF FAITH

Most of the Lithuanian refugee families who could not emigrate to the United States of America or to some other country with a higher standard of living and therefore had to remain in Germany, have numerous children. The percentage of children in the Lithuanian group in Germany, which at present numbers approx. 8,000 persons, is extremely high. With few exceptions, the parents are unemployed or unable to work at all, so that usually the children live in great misery. It is also very difficult for children of non-German nationality to get proper schooling because of fees, which most of the parents are not in a position to pay, because

of insufficient knowledge of the German language and because of rather limited vacancies in the German schools.

In order to give proper care and maintenance at least to the most needy children, who otherwise would be exposed to inevitable physical and moral decay, the Lithuanian Central committee in Germany established in 1951 a boarding school for such Lithuanian refugee children. There the children are given free board, maintenance and a secondary education.

The boarding school was at first located in a DP camp at Diepholz. But that was only an emergency solution. The accommodations in Diepholz were absolutely unsuitable for this purpose. Therefore in the beginning of 1953 the boarding school was transferred from the DP camp at Diepholz to

Huttenfeld near Heidelberg/Mannheim and established in a house acquired for this special purpose by the Lithuanian Central Committee. The costs of this project, including renovation, equipment etc., amount to approx. 350.000 Deutsche Marks, the project being financed by the Lithuanians in the free world. Two-thirds of the required sum has already been raised, and recently a new drive for funds has been started to raise the rest.

The boarding school now accommodates 174 Lithuanian refugee children. The expenditures for the maintenance of this school amount to approx. 240.000 Deutsche Marks yearly. However, in working on this budget we have to cope with many difficulties, since a sum of approx. 350.000 DM yearly would be required to maintain the school on the same standard as German

Artist Nijolė Vedegytė-Palubinskienė, Cleveland, Ohio, a recent graduate from the Cleveland Institute of Art.

Dail. Nijolė Vedegytė-Palubinskienė, Cleveland, Ohio, šiais metais baigusi Cleveland Institute of Art; trijose meno parodose laimėjusi 5 premijas.

Nature Morte / by artist Nijolė Vedegytė-Palubinskienė
Nature Morte / dail. Nijolė Vedegytė-Palubinskienė

Sunflowers / by artist Nijolė Vedegytė-Palubinskienė
Saulėgrąžos / dail. Nijolė Vedegytė-Palubinskienė

private schools of this kind. The funds for the maintenance of the school have to be raised almost entirely by Lithuanians in the USA, Canada and other countries, as the school unfortunately gets no support either from the German government or from any other funds.

The enormous efforts of our countrymen to maintain this boarding school with the 174 poor children, whose parents have chosen freedom instead of life under the Communist regime, can be understood only having in mind the fact that this institution is more than a welfare institution. It is a symbol of Lithuanian resistance against the Communist terror in occupied Lithuania and at the same time a symbol of faith, that in the end freedom and humanity will reign over the world again. Everybody who contributes to this school expresses thereby his sympathy for this common cause.

P. Gundi.

BOOKS

Reviewed by Milton Stark
The Park Beyond the Horizon (Sodas Uz Horizonto), by Aloyzas Baronas, 254 pp. Lithuanian Book Club, 1955.

The outstanding persons in Baronas' latest novel **The Park Beyond the Horizon** are Valinis and Bareika, laborers in a Kaunas factory. The latter character is the more interesting of the two and appears to have been favored by the author. Bareika consumes tubs of beer in his leisure hours

away from the factory and then philosophizes to his fellows, particularly to the single-minded Valinis, who does double duty as a packer and struggling student. Bareika's outlook on life is nihilistic; to strive, to seek, are foreign terms in his resigned mental make-up—he is a distant cousin to Bazarov in Turgenev's **Fathers and Sons**. For Bareika it is useless to follow ambition; it is better to put the mind to sleep and thus achieve a kind of passive perfection. Opposed to him is his friend Valinis, a simple boy from a small provincial village, who has come to the big city to improve himself and escape the pall of small town country drudgery. He does this only to become a drudge of another stamp at odds with his middle-class betters. Bareika in his endless lectures introduces an element of doubt into the rustic mind of Valinis, and Valinis then see-saws in his attitudes until the inconclusive parting at the end of the book.

Baronas has drawn some of his minor characters well: the village chief of police, a flirtatious, drinking official of the kind peculiar to whistle-stop towns in the provinces; the aged parent of Valinis, a grubbing Thatcher, calloused in the hard school of life and content to see his son follow in like footsteps; a pretty slip of a maid, empty-headed; her sole merit of which she is conscious is being pretty. There are several lively incidents in **The Park Beyond the Horizon**, but in the main it is the philosophy of Bareika that provides the substance in the book, and for that it is worth reading.

Author V. Mykolaitis-Putinas. An excerpt from his novel "Altorių šešėlyje" / In the shadow of altars / appears on this page.

Rašytojas V. Mykolaitis-Putinas. Žiūr. ištrauką iš jo romano "Altorių šešėlyje" šiame puslapyje.

The Meeting

Excerpt from Book II of the novel *In The Altar Shadows*, by V. Mykolaitis-Putinas.

On coming out of the rectory, he turned to the right, in the direction of the manor, because here the road was better and the scenery prettier. He knew that beyond the manor he would find the lake and the spruce wood, and his imagination painted this spot in the most romantic colors of nature.

The manor which he had to pass was the same from which the pastor of Kalnynai rented land. In the opinion of the pastor the affairs of the manor were in considerable disorder, and for this reason he waited year in year out for a chance to gain clear title to his plot.

One summer the baron returned to the manor with a young and pretty wife. Madam Baroness was Polish and a Catholic, educated in religious forms and from time to time feeling the need of spiritual sustenance. To maintain good relations with the Church was to her a matter of good breeding and aristocratic propriety. So that whenever the barons came to the manor they called on the pastor, donated handsomely to the church and invited the priests to lunch or dinner. If the pastor of Kalnynai had been less miserly and more cultured, then the relations with the manor would have become not

only proper but even friendly.

Reverend Vasaris already knew from the sacristan and Julia that the barons were stopped at the manor on their way to winter in the warm countries and would probably call at the rectory shortly. As he walked by the manor orchard, he glanced inquisitively across to the other side of the fence to see whether he could catch a glimpse of the mysterious barons or some sign of their being there. To Vasaris it seemed that the manor and its residents were enveloped in a kind of mystery and romance. He did not notice anything out of the ordinary in the orchard. It was spacious, surrounded at the fringes by tall lindens; in the center were some apples and pears laden with fruit. Having come to the central avenue of trees, he saw the facade of a two-story stone mansion. He thought that the orchard was well cared for and that the mansion was stylish and fine.

Farther on, the road, skirting the manor, turned to the right and led up a hill. The curate jumped a ditch and walked on along a path at the edge of the field. He felt his spirits mount, much as though his every step carried him farther from the unpleasantness of his new life. This clear late September day raised in him a bright, airy light-heartedness which nature bestows upon people who love her, even though they bear the greatest troubles.

Reverend Vasaris was hardly

conscious of how his swift strides brought him to the top of the hill. He stopped, took a deep breath and, removing his hat, looked around, enjoying the view spread around him. Turning around, he saw all of the manor buildings and the orchard in the valley, farther on around the rectory roofs stood out through the trees; there was Kalnynai village, and the church steeple towering above everything in the neighborhood. Turning around again to the direction the road took, the curate saw not far away, on the left, a small lake whose water from a distance looked bluer than the bright afternoon sky. On the other side of the lake the rising ground and hills, with farm buildings and trees, narrowed the view, and for that reason the lake appeared to be smaller than it really was. Before him, at the side of the road through the manor lands and the village, stretched a small spruce wood; and from the right the manor lands extended to the edge of the forest, which like a dark wall, cut off the view.

As his eyes wandered from the small lake to the grove of pines and the manor fields extending to the very fringe of the forest, the curate noticed three strange-looking riders on a hill. At first he thought they might be soldiers or constables, but he was soon convinced that they were not. The riders were dressed in dark, possibly even black, clothes, but their white fronts shone from afar. Two of them wore round hats with narrow brims, and the third, who looked to be the stouter, wore a gray cap. Mounted on handsome sorrel horses, all three were slowly descending the slope of the hill, and Reverend Vasaris attentively followed this unusual spectacle.

They came to a halt at the foot of the hill and began talking something over, gesturing with their hands. Suddenly one of the hatted figures, whose white front and slender stature caught the curate's eye, whipped his horse to life and with a bound, madly, raced his horse across the open field. From the hill he was standing on Vasaris could see that the rider was rushing head-on for a wide ditch dug to drain the water from the fields to the lake. For the rider to jump the ditch looked like no small feat, but the rider whipped the horse still harder, lifted up on the reins, and vaulted safely across to the opposite bank. This was apparently the rider's intention, for he stopped, turned around to his friends behind and, patting the horse on the withers, waited for them to ride up. The others, waving their kerchiefs, galloped toward the same spot. A little ways distant was a bridge across the ditch and all three met again and jogged toward the road that Reverend Vasaris also had to take.

"What sort of people can these be?" wondered the curate, continuing along the road on which he had to meet the riders.

But as the riders drew closer his wonder began to mount. He made out the two with hard masculine hats to be women unmistakably, one of whom, the slenderer, had raced across the field and jumped the ditch.

She rode on Vasaris' side, and the curate had time to notice that she was a young and very beautiful

lady. He also had time to notice that the masculine-style hat was admirably suited to her animated flushed face, that she wore a black masculine-cut surcoat and that her collar was tied with a broad white cravat. Only the waving cravat, her high bosom and slender figure gave a feminine accent to her clothes and stature. The remaining articles of her dress were masculine again: striped, checked trousers, knee-length, high-topped lacquered boots. And she sat her horse like a man, standing in the saddle stirrups and keeping the skittishness of the lathered horse in firm rein. The curate had time to notice further that the second lady was somewhat older, stouter, and sat her horse in feminine fashion, side-saddle, her legs on one side. The man, whose cap was the only thing that distinguished his dress from the ladies', was an elderly gentleman, with narrow cravat and smaller cut out front, clean-shaven, hook-nosed, with gray side-whiskers down to his jaw.

Reverend Vasaris already understood that these were the lords from the manor, the Barons Rainakis; and, being a stranger to them, he wanted to pass by unnoticed. But the young lady's horse—whether because Vasaris meanwhile appeared from behind a tree or because the wind rustled his soutane and tippet—suddenly lurched to the side, and only the lady's masterly skill at horseback riding saved her from a ducking in a puddle of water that happened to be there. Vasaris became confused and frightened, but the lady nodded her head to him, smiled cheerfully, and called out to him in Polish:

"Have no fear, Reverend. It's nothing. I ride like an Amazon and there's no horse that can unseat me from the saddle."

Vasaris removed his hat and was about to offer his apologies, but the lady, interrupting him, inquired:

"Is the Reverend from far?"

"Right here from Kalnynai, madam."

"From Kalnynai? How can it be that I don't know you, sir?"

"I have been in Kalnynai only a few days."

Here the gentleman politely tipped his cap and introduced himself.

"I'm pleased to make your acquaintance. Baron Rainakis, Madam Baroness," he nodded to the young lady, "and Madam Sakolina, my sister," he nodded to the elder lady.

"Reverend Vasaris, vicar at Kalnynai . . ."

Hearing this, the baron seemed to be very surprised: "What did the Reverend say? Vasaris? Vasaris?"

"Yes, that's my name," the curate reassured him, surprised in his turn.

The baron apparently wanted to say something else to him and turned his horse in that direction, but the horse balked and began to rear back sideways.

"I trust we'll come to know the Reverend better. Until we meet again!" said the baroness, smiling prettily, and putting the whip to her horse.

"I speak Lithuanian!" shouted the baron, turning around, and all three rode off their own way.

LITHUANIAN WRITERS' ASSOCIATION

B. Babrauskas, Cicero, Ill.

From 1932, when the Lith. Writers' Ass'n. was organized in Lithuania, literary life there quickened. Organized writers, through their Literature Fund, were supported by governmental institutions and by private citizens. As the number of readers increased, the quality and quantity of books continued to grow. Soon the number of published volumes tripled. Together with the heightened morale came larger honorariums. About ten literature awards were given away each year. The biggest of them was the national government award—5,000 litas. Other awards, given by various organizations and publishers, were between 2,000 and 3,000 litas. It is necessary to add that the copyright law was not yet passed. Also, there was not enough time to translate into other languages the works of significant authors, neither were anthologies prepared. These needs are being felt even today, only we have more difficulty meeting them than before, since both initiative and much money are needed.

Seventy percent of Lithuania's writers, as a sign of protest, when the Communists once more came to Lithuania in 1944, left their country, and, through bombs and famine, sought freedom. On January 25-26, 1946, Lithuanian writers from everywhere in Germany met in Tuebingen and reorganized the Lith. Writers' Ass'n, which was ably led by Stasys Santvaras until 1949. During its three years in Germany

several hundred new Lithuanian books appeared and literature prizes were also renewed.

During 1949-1950 the majority of our writers emigrated from Germany to the U.S.A. This emigration decreased the publication of Lithuanian books and weakened the action of the Lith. Writers' Ass'n until new conditions were adopted. Since that time several able publishing companies have been organized in Chicago and New York. Annually a few score of new Lithuanian books, new editions and new translations are published.

In Communist-occupied Lithuania writers today cannot create freely, neither can they think freely; therefore the works of the refugee writers are the only continuation of independent Lithuania's literary tradition, though the writers themselves have lost contact with the homeland and the nation. A great love of their native land inspired our writers in several works to recreate the basic episodes of Lithuanian life. In this manner the Lithuanian writer keeps alive in the hearts of immigrant-Lithuanians the memory of their country.

More than half of our writers today work in factories; so that they have to take time from their night's rest to do creative work. Therefore their published writings are the fruits of sacrifice and determination to keep alive the national culture. Their creative contributions of these times will be marked with golden letters in the history of Lithuanian literature. The great majority of our writers, even in such circumstances, are able to write a book a year, though the publishers are unable to publish them so fast.

The Lith. Writers' Ass'n has over 90 members: poets, novelists, short story writers, playwrights, and critics. About 50 of them live in the United States (only 5 had come here before World War I); the others

Expert prose translations done from the Lithuanian language into English. Rates start from one cent per word. Minimum undertaking 1,000 words. Write:

TRANS-SERVICE
1642 Ocean Ave.
Santa Monica, Calif.

Participants during the 1954 sessions of the Lithuanian Writers Society in Chicago. Lietuvių Rašytojų Draugijos suvažiavimo dalyviai Chicagoje 1954 m.; sėdi iš k.d.: kons. dr. P. Daužvardis, B. Babrauskas, J. Aistis, L. Šimutis, J. Mikuckis; stovi: B. Gražulis, Al. Baronas, S. Tomarienė, S. Tamulaitis, A. Valentinas, P. Gaučys, P. Orintaitis, V. Ramonas, Gr. Tulauskaite ir J. Švaistas.

Executive Committee of the Lithuanian Writers Society. Liet. Rašytojų D-jos valdyba Chicagoje; iš k.d.: S. Tomarienė, A. Valentinas, B. Babrauskas-pirm., V. Ramonas ir P. Gaučys. Žiur. B. Babrausko str. šiam psl.

live in Canada, England, Germany, Australia, South America, and else-

where. The first directors, led by Jonas Aistis, operated in Boston; since 1941 headquarters of the Lith. Writers' Ass'n has been Chicago.

Every year in March, in Chicago, the Lith. Writers' Ass'n's Award is given for the best belletristic book of the year. The following writers have won the award: Antanas Vaičiulaitis (1950), Pulgis Andriušis (1951), Nelė Mazalaitė (1952), Bernardas Brazdžionis (1953) and Jurgis Jankus (1954). The Chicago daily *Draugas* also gives an annual award for the best novel; there is, too, a prize for juvenile literature.

The Lith. Writers' Ass'n aim has been and still is to unite Lithuanian writers, to propagate Lithuanian literature and its criticism, to support the writers, and to fight for Lithuania's freedom and culture.

Lietuvių Rašytojų Draugijos suvažiavimas 1947 m. Augsburgėje, Vokietijoje. Meeting of the Lithuanian Writers Society at Augsburg Germany in 1947.

Naujosios lietuvių bažnyčios Montrealyje, Kanadoje, šventinimo iškilmės. Kard. Leger deda aktą į kartinį akmenį; kairėje—parapijos klebonas kun. J. Kubilius, S.J.
Blessing of a new Lithuanian Church in Montreal Canada by Cardinal Leger; to the left is the parish pastor Rev. J. Kubilius.

KING VYTENIS

HERALD OF IMPERIAL
LITHUANIA

By V. Adomaitis, Los Angeles, Calif.

Even while his father King Liūtauras was still reigning in Lithuania, Vytenis as crown prince had established an enviable reputation as a valiant military leader. The Lithuanian military forces moved swiftly but profitably through the lands of the German Teutonic Order and the Kingdom of Poland.

Soon after his succession to the throne, negotiations were begun with Archbishop Frederick of Riga for the reintroduction of Christianity into Lithuania. Two Franciscan priests were to be sent to take possession of a church that had been constructed for the use of the Christians. However the Livonian branch of the Teutonic Knights raided the area and with fire and sword destroyed this potential fountain of Christianity. In 1309, the Teutonic Order was placed under an ecclesiastical interdict for its policy of preventing the spread of Christianity.

An interesting alliance was in effect during the reign of Vytenis. The Archbishop of Riga and the citizens of Riga became involved in a dispute with the Teutonic Order over the conquered Latvian lands. Lithuanian troops were quartered in Riga for its protection

until 1313. This alliance of the pagan Kingdom of Lithuania with the Christian Archbishopric of Riga was very important to the rulers of the Lithuanian State. It opened the eyes of Western Europe to the fact that the Teutonic Knights were actually interested

in the enslavement of foreign lands for personal wealth and not in the introduction of Christ to pagan peoples. Many European knights who had ventured to fight pagans because of idealism and chivalry refused to have anything to do with the degenerating Teutonic Order. The miasma of German propaganda was lifting from Christian Europe.

Also the City of Riga was an excellent supply depot for arms and other items. The Tartar khans had cut off the trading routes from the southern Ukrainian sources around the Dnieper and the Black Sea. The hour had not come for the legions of Lithuania to sally forth to challenge the hordes of Asia and to liberate the Eastern Slavs. The banners of the gallant Ukrainians were in the dust and a macabre silence permeated the once free Christian land.

The general policy of Lithuania during this time was a military holding action against the Teutonic Knights concentrated at the western frontier of the Duchy of Samogitia while searching for friends and allies among the Germanic and Slavic States of Europe. When Vytenis' brother Gediminas succeeded as king, he found a nation with a very firm foundation and a clearly defined foreign policy.

LITHUANIAN RECIPES

By B. Šimkevičius, Los Angeles, Calif.

BREAD SOUP WITH PRUNES

Ingredients:

4 qts. water
1/2 lbs. dried black rye bread
1/2 lbs. (or more) prunes
3-4 tablespoons raisins
4-5 apples, diced
1/2 pt. sour cream
Sugar, cinnamon, orange peel, to taste.

To water add dried bread, 1 cinnamon stick, 2 orange peels, and warm until bread softens; then strain out, grate bread into soup and cook again with prunes and raisins. When fruit is done, add apples and sugar to taste. Serve cool or cold. To make soup richer add sour cream before serving.

CURD FRITTERS

Ingredients:

1/2 lbs. farm cottage cheese
1 egg
3-4 tablespoons (even) flour
1/2 teaspoon salt

Mash cottage cheese with fork or grate through sieve, add flour, egg, salt, and knead well (drier cottage cheese requires less flour; too much flour will result in hard fritters). Form dough into small lumps, roll in flour, indenting centers with 2 fingers; or make dough into rolls, sprinkling well with flour; flatten rolls to finger thickness, then slice into small pieces. Place in boiling salted water and cook 5-7 minutes. Remove and pour over with melted butter. Serve hot.

Sisters of St. Francis in Sao Paulo, Brazil, at the residence of Cardinal Motto; second from left—rev. P. Ragažinskas. This Brazilian community was established by the Lith. Franciscan Sisters of Pittsburgh, Pa., and are directed by them as an affiliated Congregation.

Šv. Praciškaus seserys lietuvaitės ir brazilietės Sao Paulo, Brazilijoje.

LITHUANIANS MAKE NEWS

The Rev. J. S. Kasakaitis, Pastor of St. Casimir's Lithuanian Church in Pittston, Penn., will celebrate his 50th anniversary in the priesthood on June 19. Writer and journalist, he is the holder of the Order of the Grand Duke Gediminas.

Jurgis Jankus' new novel **The Miraculous Pouch** (Nuostabūs krepšys) will be published next month by Terra Publishers. The novel deals with an old soldier, a conscript, in the czarist Russian army.

The Lithuanian choirs of Dainava and Ciurlionis gave two anniversary concerts in Cleveland and Chicago, May 8, 15. Both groups, each celebrating its 10th and 15th anniversary, respectively, appeared jointly. Dainava is headed by S. Sodeika. Ciurlionis by A. Mikulskis.

Artist K. Zeromskis, Chicago Ill., in his second exhibit, displayed more than 100 new paintings. All of his earlier paintings had been lost in the bombing of Vienna. Zeromskis is a graduate of the Vienna Art Academy and studied at the Royal Academy at Rome. His first exhibit was in Madrid in 1947.

The Lithuanian Book Club of Chicago will soon publish N. Mazalaite's latest novel **Negestis**, describing the fate of a woman whose husband is a deportee in Siberia and whose daughter is left in Lithuania.

Gen. Stasys Raštikis, lately of Santa Monica, Calif., former commander of the Lithuanian Army, has received an appointment to the Army Language School at Monterey, Calif.

Juozas Vitėnas, Los Angeles, Calif., former Editor-in-Chief of Lithuanian Days, has been called to Washington, D. C., to work with the Lithuanian Section of the Voice of America. He will be succeeded in editorship by the well-known Lithuanian poet B. Brazdionis.

The following have been elected to the Supreme Council of the Lithuanian — American Com-

munity of the U.S. — Msgr. Ignas Albavičius, Jonas Bajerčius, Msgr. Jonas Balkūnas, Stasys Barzdukas, Antanas Bendorius, Juozas Boley-Bolevičius, Povilas Gaučys, Dr. Marija Gimbutienė, Juozas Girnius, Msgr. Pranciškus Juras, the Rev. Dr. Antanas Juška, Juozas Kapočius, Prof. Steponas Kolupaila, Prof. Vincas Maciūnas, Alfonsas Mikulskis, Gen. Kazys Musteikis, Dr. Algirdas Nasvytis, Prof. Jonas Puzinas, Gen. Mikas Reklaitis, Antanas Rudis, Rapolas Skipitas, Jokūbas Stukas, the Rev. Benediktas Sugintas, Col. Jonas Šlepetys, Canon Vaclovas Zakarauskas, Juozas Žilevičius.

Slava Žiemelytė, contralto, is studying singing at the Royal Conservatory of Music in Toronto, Canada.

Slava Žiemelytė, kontraltas, daug žadanti vokalinė pajėga, studijuoja dainavimą Karališkoje konservatorijoje Toronte, Kanadoje.

Rev. V. Mincevičius, chairman of Italy Section of the World Lithuanian Community, discussing Lithuanian affairs with Giorgio Angeoli, advisor to the Italian Government and Deputy Mayor of Rome.

PLB Italijos Krašto pirmininkas kun. V. Mincevičius Lietuvos reikalais kalbasi su Italijos valstybės patarėju ir Romos burmistru adv. Giorgio Angeoli.

CROSSES

A Powerful Novel of Intrigue and Violence in Communist-Subjugated Lithuania, Written by One of Lithuania's Master Stylists, VINCAS RAMONAS.

Illustrated, Limited Edition—Handsomely Bound—Authographed by the Translator, MILTON STARK.

Price: \$4.00

LITHUANIAN DAYS PUBLISHERS

9204 S. Broadway
Los Angeles 3, Calif.

Michael A. Mazz, Baltimore, Md., a member of Lithuanian Post No. 154. During March, 1955 he officially served as one of the U.S. Volleyball referees at the Pan American games conducted at Mexico City, Mexico.

Michael A. Mazz, Baltimore, Md., lietuvis karo veteranas, š.m. kovo mėn. Meksikoje vykusiose Panamerikos orinio varžybose buvo vienas iš oficialių JAV-bių teisėjų.

Lithuanian students at the University of Illinois, Urbana, recently celebrated the 50th anniversary of the regaining of a Lithuanian language press.

Lietuviai studentai Illinois u-te Urbanoje, Ill., š.m. balandžio mėn. 3 d. iškilmingai paminėjo 50 m. sukaktį nuo iškovojimo laisvės lietuviškajai spaudai. Nuotraukoje matome prelegentą Lituanistikos Instituto prez. dr. P. Joniką (trečias iš kairės), Liet. Stud. S-gos Urbanos sk. pirm. Br. Juodelį ir kitus minėjimo dalyvius.

LITHUANIAN AFFAIRS IN THE AMERICAN PRESS

Cleveland Plain Dealer, May 4. Notice of winners in the photography division, given by the Cleveland Museum of Art. Second prize winner was Vytautas Valaitis, contributor to **Lithuanian Days**.

The Telephone Bulletin, The Southern New England Telephone Company, New Haven, Conn. "Welcome to The Land of Liberty". Article on foreign-born employees of the company. "More roundabout was the journey of Aldona Kruvelis, now working in the Treasurer's office in New Haven. Born in Kaunas, Lithuania, 20 years ago, Aldona left her homeland behind when she was only about eight years old. Fleeing the advancing Russians with her parents, she lived four years as a refugee in wartime Germany and four more years in a Displaced Persons' camp there before reaching the United States in 1949."

Detroit Free Press, April 12, 1955. "Vytas Emerges As Valedictorian / A youngster who could not speak English six years ago will be valedictorian of the senior class at Clarenceville High School in Livonia. / Vytas Petrusevicius, 18, came to America from Germany in 1949 with his parents, Mr. and Mrs. Louis Petrusevicius, of 31480 W. Eight Mile, Farmington. He is of Lithuanian descent."

The Hamilton Spectator, Hamilton, Can., April 20. Half-page spread and photos on Hamilton Lithuanians. "Guard Sacred Flame / Lithuanians Hope For Free

Homeland / Two thousand people have brought with them to Canada a bit of did them with splendid interpretation their country and transplanted it in Hamilton. / The hub of the ethnic education of Lithuanian youngsters in Hamilton is the Lithuanian School at Park and Mulberry Streets. Here, each Saturday morning, 170 children meet and divide into five classes under the leadership of Jonas Miksis. . . / The first Lithuanians — 50 families in all — arrived in Hamilton 40 years ago but most of this city's Lithuanian population came from 1946 onwards, fleeing Russian rule."

Los Angeles Times, April 24. "Lithuanian Farm Boss Rapped / Moscow, April 23 (Reuters)—The State Farms Minister of Lithuania has been 'severely reprimanded' by Moscow for failure to maintain supplies of meat, milk, and eggs."

Milwaukee Sentinel, Wisc., April 12. "Letters to The Sentinel / Vilna Relocated / Mr. Hearst is right. Vilnius (Vilna) is the capital of Lithuania. Vilnius is an old Lithuanian city and since about 1323 has been the capital of Lithuania. / Mr. Gontarek (April 6) alleges that Vilnius is Polish, because Polish pilgrims prayed before the image of the wonder-working Holy Virgin of Vilnius and Lithuania. Many thousands prayed at Lourdes in France. Does that make Lourdes a Polish city?" (Signed) Leonardas Dargis.

Army Newspaper, Fort Hood, Texas, March 10. "Four Soldiers Know Russian Occupation Rule By Experience / In 1941 when the Russian Iron Curtain came grinding down on Lithuania for the first time, four men now serving with the First Armored Division at Fort Hood were

living there. / After years of hardship . . . all four and what is left of their families managed to come to the United States. / They are PFC Vytautas Uzgis, 23; Cpl. John R. Dainauskas, 24; PFC Constantine Grunke, 24; and Cpl. Leonas P. Mickevicius.

Catholic Digest, May. Article "In the Catacombs of Russia", by Joseph Scholmer, condensed from **Vorkuta**, describing concentration camp living in Russian Vorkuta. "Among the most interesting prisoners were 800 Lithuanians. They were all very proud of how progressive their country had been before the Russian conquest. They were Catholics. At every opportunity, they would remind me that Lithuania's accomplishments had been based on the social principles of the papal encyclicals. / . . . Religion played such an important part in their lives that they could not imagine how a man could live without the strength and comfort of the Church. / The religious life of the Lithuanians . . . is very largely responsible for their mental stability. It is astonishing how few suicides there are in the camps, although these are just the conditions which might be expected to lead to suicide."

The Telegram, Toronto, Ont., Can., April 18. Review "Varpas Choir Excellent In Concert", by George Kidd. "The choir is a large one that possesses good balance and even tone. The group of Lithuanian folk songs were given with good vocal blending and considerable variety. We particularly enjoyed the bell-like effects in the Bell of Freedom and the pleasant qualities of Song of the Mowers. / For the final part they presented Memories of the Lithuanian Opera at Kaunas, and

and complete understanding. / Mr. Baran- auskas (soloist) has a voice of great beauty and he uses it effectively." Notice also appeared in **The Globe and Mail**.

For Insurance on House, Car,
Furniture or Liability
CALL PLymouth 4-1377

ANTHONY F. SKIRIUS
General Insurance Agent
Real Estate - Tax Service

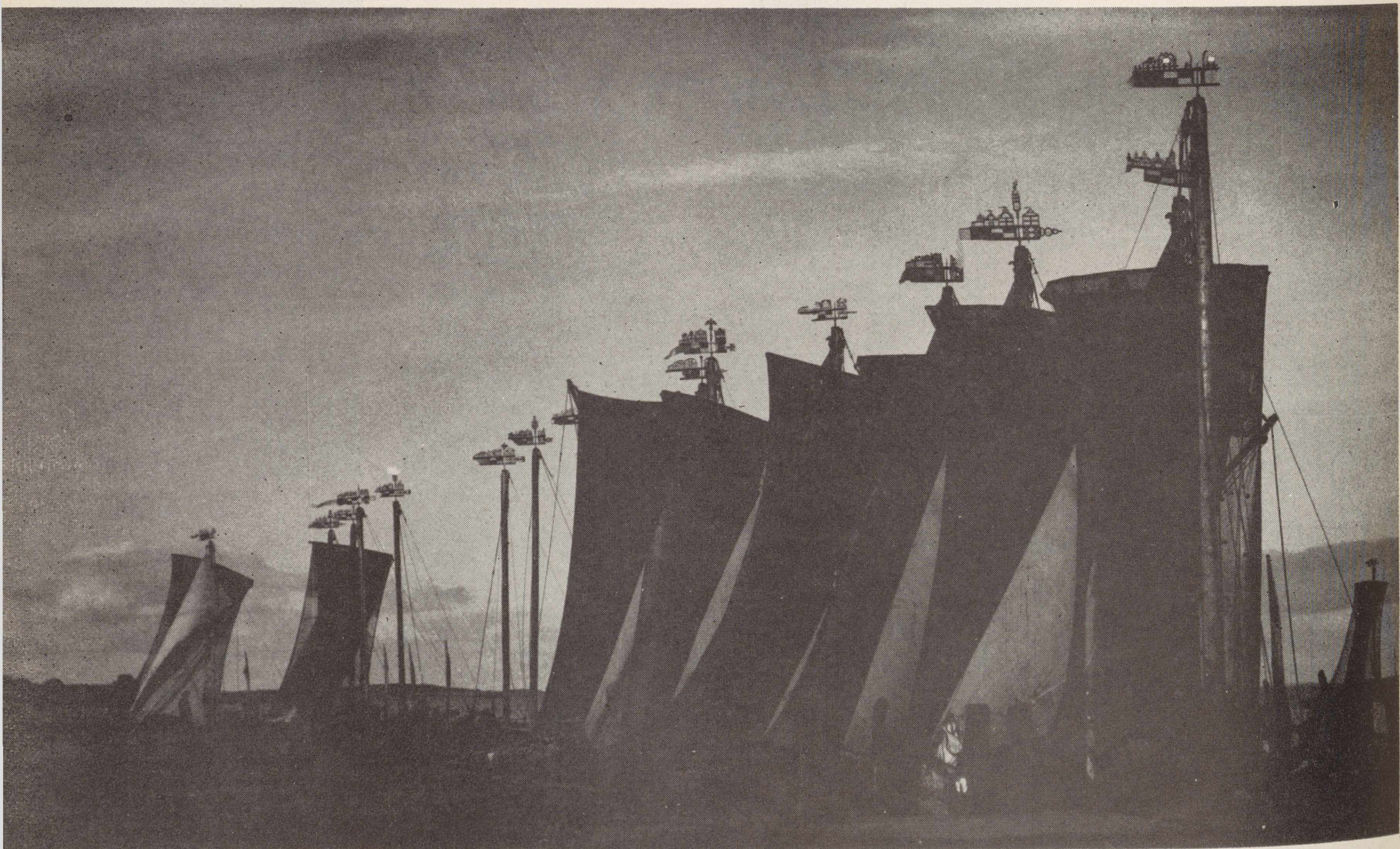
Office:
9204 SO. BROADWAY
LOS ANGELES 3, CALIF.

Residence:
18407 Domino, Reseda, Calif.
Phone Dickens 2-5315

PLEASE RENEW YOUR SUB-
SCRIPTION FOR 1955 WITHOUT
DELAY.

Subscription: \$5.00 per year.
When renewing, be sure to in-
clude your full address.

Write to:
Lithuanian Days Magazine
9204 S. Broadway
Los Angeles 3, Calif.

Fishing boats of Lithuanian fishermen at Nida during the pre-war days of independent Lithuania.
Nepriklausomos Lietuvos žvejų laivai Nidoje.

Foto V. Augustino

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS

Chicago, Ill.

Sophie Barcus Radio Hours

Chicago - WGES - 1390 kilocycles

Mo. - Fri. 8:45 - 9:30 A. M.

Sat. - 8:30 - 9:30 A. M.

Mondays (Lietuviškos vakaruškos)

7:00 - 8:00 P. M.

Sophie Barcus, 7121 So. Rockwell,

Chicago 29, Ill. - Tel. 42413

MARGUTIS - Kasdieninė Lietuvių Radijo Programa

Cicero - Chicago — WHFC — 1450 kilocycles

Programa kiekvieną vakarą 9:15 val.

Ketvirtadieniais dvi programos: 7:00 ir 9:15

Sekmadeniais 1:00 p. m.

Vedėja - Lilija Vanagaitienė

Margutis - 6755 S. Western Ave., Chicago, Ill.

Telef. GROvehill 6-2242

The Saltmieras Lithuanian Show

Chicago WGES - 5000 Watt - 1390 kc

Monday thru Friday from 8:00 to 8:30 P. M.

No recordings - Live talent only

Paul B. Šaltmieras, Director

6801 So. Talman Ave., Chicago 29, Ill.

Telephone Financial 0650

New Britain, Conn.

"Tėvynės Garsai"

New Britain, Conn., WKNB 840 kil.

Girdima kiekvieno sekmadienio rytą

nuo 10:30 iki 11:00 val.

Programos vedėjas Vl. Plečkaitis

439 Stanley St., New Britain, Conn.

Rochester, N. Y.

Lietuvių Radijo Klubas

Rochester, N. Y. - WHEC - 1460 kilocycles

Programa transliuojama kiekvieną sekmadienį

9:00 iki 9:30

Pirm. Pranas Saladžius, 309 Alphonse St.

Sekr. Pranas Puidokas, 38 St. Jacob St.

Kas. Albinas Apanavičius (Apton), 349 Bernard St.

Vald. narys Valerijonas Vitkus, 787 Hudson Ave.

Programos vedėjai: P. Armonas, A. Ciemenis, H.

Žemelis ir V. Zmuidzinas.

Baltimore, Md.

Lietuvių Melodijos Valandėlė

Baltimore, Md. - WBMD - 750 kilocycles

Sekmadeniais 12:30 - 1:00 vidurdienį

Šios programos vedėjai: Albertas Juškevičius, 4515

Wilmslow Rd., Baltimore 10, Md.,

Phone Tuxedo 9-8693;

Kęstutis Laskauskas, 809 Scott St., Baltimore 30, Md.

Phone SARatoga 7-7963.

So. Boston, Mass.

LAISVĖS VARPAS

Naujosios Anglijos lietuvių kultūrinė radijo programa

Boston 15, Mass - WBMS - 1090 kilocycles

Sekmadeniais 12:30 iki 1:00 val. pietų metu

Vedėjas - P. Viščinis

31 Bunker Ave., Brockton 4, Mass.

Tel. Brockton 8-1159-R

Lietuvių Radio Korp. Programa

Boston, Mass. - WBMS - 1090 kilocycles

Sekmadeniais 12:00 iki 12:30 val. per pietus

Muzika, dainos ir Magdūtės pasaka

Direktorius S. Minkus

502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel. SO. 80489

Brooklyn, N. Y.

Lithuanian Radio Program

Brooklyn, N. Y. - WWRL - 5000 kilocycles

Programos pradžia kiekvieną

šeštadienį (Saturday) 1 val. 30 min. po pietų

Joseph Ginkus, Director

495 Grand St., Brooklyn 11, N. Y. - Tel. EV. 4-9293

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo Klubas

gimtojo žodžio ir lietuviškosios muzikos

programą transliuoja kiekvieną penktadienį

7:30 iki 8:15 per WDOK, banga 1260

Klubo pirmininkas Juozas Stempužis, 1152 Dallas Rd.,

telef. SW 1-2245

Programos vedėjas Balys Auginas, 1359 E. 94th St.,

telef. CE 1-5904

Detroit, Mich.

"Baltic Melodies"

Detroit - WJLB - 1400 kilocycles

Saturdays 8:30 - 9:15 P. M.

Director Helen Rauby

16926 Pinehurst, Detroit 21, Mich.

Telephone UNiversity 1-1072

"Lithuanian Melodies"

Ann Arbor - WPAG - 1050 kilocycles

Sundays 1:00 - 1:30 P.M.

Director Ralph Valatka

15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.

Telephone BRoadway 32224

Toronto, Ont., Canada

Tėvynės Prisiminimai

CHUM - 1050 banga - Toronto, Ont., Canada

Šeštadieniais nuo 3 val. iki 4:15 po pietų

Programos vedėjas J. R. Simanavičius, 77 Salem Ave.,

Toronto, Ont., Telefonas OL - 1274

Los Angeles, Calif.

Lithuanian Melody Hour

KOWL - 1580 kilocycles - Santa Monica, Calif.

Saturdays - 10:00 - 10:30 A. M.

Direktorius Bruno Gediminas, 1827 1/2 N. Western Ave.,

Los Angeles 27, Calif. Phone HO. 9-4150

Reikalų vedėjas - George Rudelis, 5027 Zelzak St.,

Encino, Calif.

Programos vedėjas - Bronius Dūda, 1315 McCollum St.,

Los Angeles 26, Calif.; Phone DU. 2-1595

New York - New Jersey

"Lietuvos Atsiminimų" Radijo Valanda

girdima kiekviena šeštadienį, 4:30 - 5:30 val. popiet

iš New Yorko stoties WEVD - 1330 kil., ir 97.9 meg. (FM)

Direktorius - Jokūbas J. Stukas

1264 White St., Hillside, N. J.

Tel. WAverly 6-3325

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa

Bendruomenės Balsas

Philadelphia, Pa. - WDAS - 1400 kilocycles

Programa sekmadieniais nuo 3 val. 30 min. po pietų

iki 4 val.

Duoda kultūrinės bei politinės apžvalgas, žinias,

muziką, skelbimus.

Visais reikalais rašyti:

Mr. B. Raugas, 517 Greenwich St., HO. 74178

Pusvalandžius redaguoja: J. Janulaitis, K. Kazlauskas,

A. Kimas, V. Muraškauskas, B. Raugas, J. Skladaitis

ir A. Šileika.

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in

Pittsburgh, Penn.

Pittsburgh, Penn. - WPIT - 730 kilocycles

Sekmadeniais nuo 12:30 iki 1:00 po pietų

Programos vedėjai - Povilas ir Gertruda Dargiai

Visais reikalais kreiptis: 110 The Boulevard,

Pittsburgh 10, Penn. Tel. PLantation 1-1537

Lithuanian Catholic Hour

Pittsburgh Pa., - WLOA - 1550 kilocycles

Sundays - 1:30 - 2:00 P. M.

Produced by Knights of Lithuania

Pittsburgh District

WLOA, Braddock, Pa.

Young Lithuanians of Pittsburgh Radio Program

Pittsburgh, Pa. — WHOD - 860 kilocycles

Sekmadeniais nuo 4:30 iki 5:00 P. M.

Direktorius J. Žilinskas, 2200 Sarah St., Pittsburgh

3, Pa.

Dir. pav. K. Pukas, 1503 Electric Ave., East Pitts-

burgh, Pa.

Programos vedėjas Pranas Saldukas, 5523 Howe Street

(Shadyside), Pittsburgh, Pa.

"YOUR FAVORITE LITHUANIAN AND AMERICAN MELODY HOUR"

Pittsburgh, Pa. - WHOD - 860 kilocycles

Šeštadieniais nuo 6:00 iki 6:30 P. M.

Produced by: Pranas Saldukas, Jurgis Žilinskas, and

Kostas Pukas.

Waterbury, Conn.

"Lithuanian Memories"

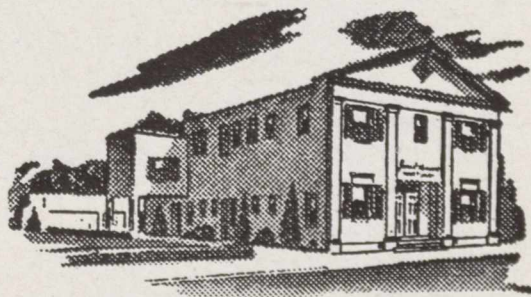
Waterbury - WWCO - 1240 kilocycles

Saturdays - 6:35 to 7:30 P. M.

Director Dr. M. J. Colney

148 Grand St., Waterbury 5, Conn.

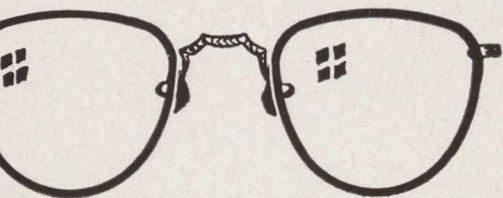
Lietuviams patarnauja jau 25 metus

JONES & HAMROCK MORTUARY

731 W. WASHINGTON BLVD. LOS ANGELES 18

NEW TELEPHONE NUMBER
Richmond 9-6091

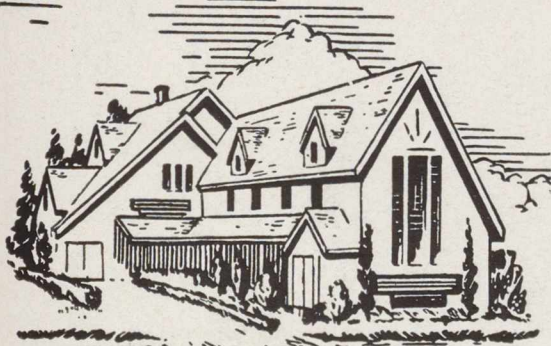
EYES EXAMINED GLASSES FITTED

DR. MICHAEL HOLLINGER

Optometrist

329 W. FIFTH STREET, LOS ANGELES, CAL.

Phone MUTual 1056

Pirma Lietuvių Įstaiga Los Angeles

COWLEY & CASPER

Laidotuvių Namai

935 W. Washington Blvd.

Richmond 9-1061

Los Angeles

Richmond 9-1062

MICHIGAN FARM CHEESE DAIRY, INC. FOUNTAIN, MICH.

JOHN ANDRULIS, President

ANGIE ANDRULIS, Vice-President

Gaminami tikri ir nepaprastai skanūs
lietuviški sūriai. Užsisakykite, tada patys
įsitikinsite.

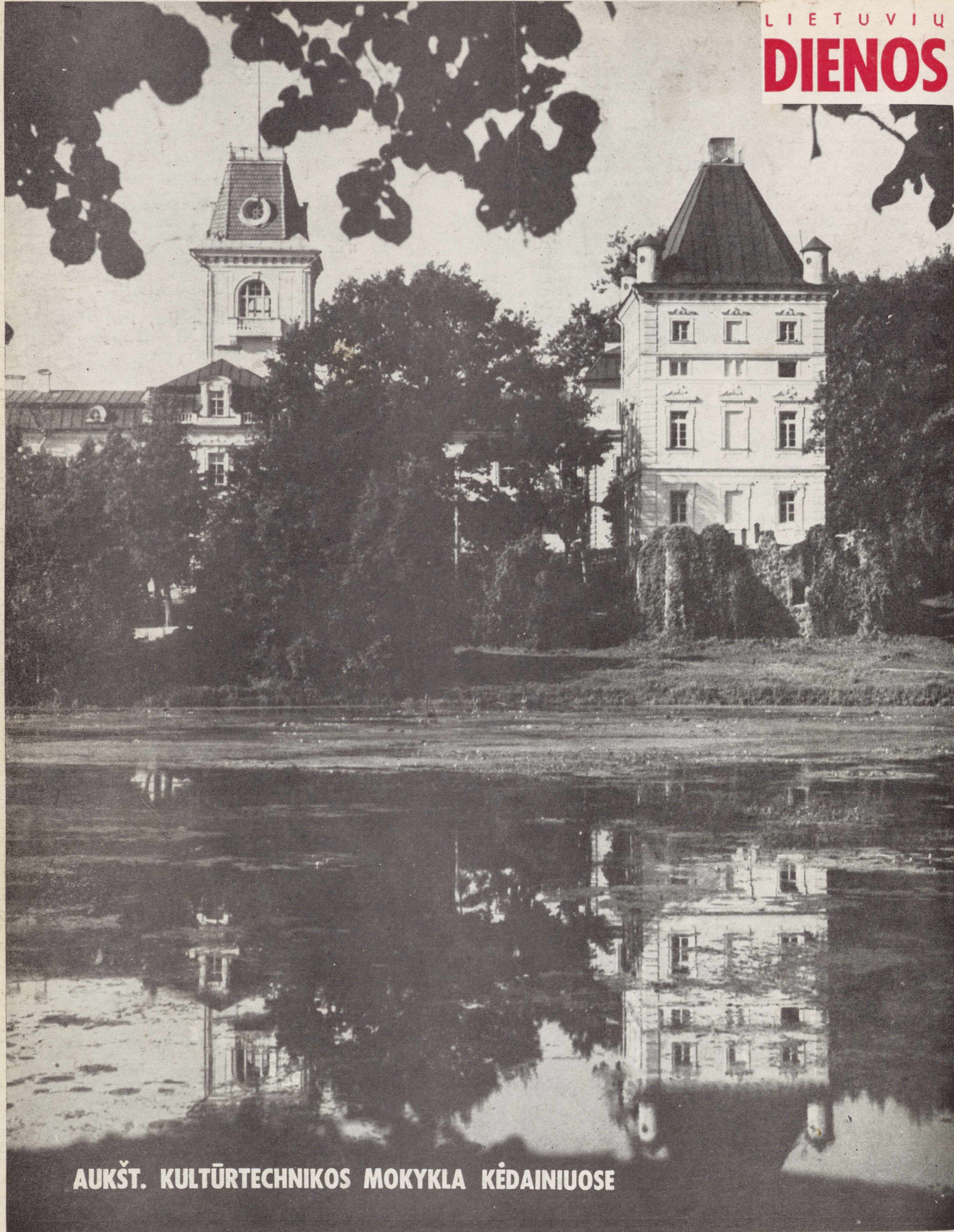
HELEN'S HOUSE OF BEAUTY

HELEN MOCKUS

Phone HO. 9-4600

1722 WESTERN AVE.

HOLLYWOOD 27, CAL.

AUKŠT. KULTŪRTECHNIKOS MOKYKLA KĖDAINIUOSE